

ՎԱՂԻՆԱԿ ՎՐԴ. ՄԵԼՈՅԵԱՆ

ՏԷՐ ՅԻՍՈՒՄԻ
ԵՒ ՍԱՄԱՐԱՑԻ ԿՆՈՋ
ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

2012
ՊԷՐՈՒԹ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Յիսուսի եւ Սամարացի կնոջ երկխօսութիւնը կ'ընդգրկէ հիմնական չորս կէտեր.-

ա) Կենսատու ջուրը՝ Սուրբ Հոգին (Յհ 4.6-15):

բ) Կինը եւ իր ամուսինը (Յհ 4.16-18):

գ) Յիսուս՝ խոստացուած Մարգարէն ու Մեսիան (Յհ 4.19, 25, 29):

դ) Ի՞նչպէս պաշտել զԱստուած (Յհ 4.20-24):

Չուզելով գրքոյկի մը սահմաններէն անդին անցնիլ, միայն առաջին կէտին անդրադարձայ:

Տրուած բացատրութիւններն ու կատարուած խորհրդածութիւնները միակ նպատակ մը կը հետապնդեն՝ ընթերցողը առաջնորդել խմելու Քրիստոսի տալիք ջուրէն՝ Սուրբ Հոգիէն, որովհետեւ այդ Ջուրէն խմո՛ղը միայն կրնայ *«հոգիով եւ ճշմարտութեամբ պաշտել զԱստուած»* (Յհ 4.24):

Սամարացի կինը կը մտածէր նիւթական ջուրի մասին, Յիսուս սակայն զայն առաջնորդեց մտածելու աննիւթական ջուրին մասին, եւ ասիկա յիշեցում մըն է մեզի նաեւ.

յիշեցում մը՝ չմտածելու նիւթականին ու ժամանակաւորին մասին, այլ՝ աննիւթականին ու յաւիտենականին մասին, որովհետեւ *«նիւթական իրականութիւնները ժամանակաւոր են, մինչ հոգեւոր իրականութիւնները՝ յաւիտենական»* (Բ.Կր 4.18):

Սամարացի կինը հանդիպեցաւ Քրիստոսի եւ փոխուեցաւ կեանքը:

Հանդիպեցաւ Քրիստոսի եւ դարձաւ վկա՝ն Քրիստոսի:

Հանդիպեցաւ Քրիստոսի եւ առաջնորդեց ուրիշները Քրիստոսի:

Հանդիպեցաւ Քրիստոսի եւ դարձաւ առաջին կին աւետարանիչը:

Հանդիպեցաւ Քրիստոսի եւ դարձաւ ջահակի՛րը Քրիստոսի փրկարար Աւետարանի լոյսին:

Հանդիպեցաւ Քրիստոսի եւ դարձաւ քա՛ջ ու համարձա՛կ:

Հանդիպեցաւ Քրիստոսի եւ գետի՛ն ձգեց նիւթական ջուրի համար իր գործածած Սափորը ու վազեց Քրիստոսի անուան փառքին համար: Սա ինքնին կենդանի վկայութիւն մըն է, թէ անոնք որոնք կը հանդիպին Յիսուսի՝ կը հրաժարին նիւթի ու նիւթականի

կապուածութենէն, եւ կը դառնան Քրիստոսի փրկութեան տարածիչները:

Միրելի՛ հաւատակից եղբայր եւ քոյր, դուն եւս եթէ հանդիպիս Յիսուսի, պիտի փոխակերպուիս եւ պիտի դառնաս իր քա՛ջ ու համարձա՛կ վկան, պիտի դառնաս աւետարանիչ ու առաջնո՛րդ նմանիդ, եւ ուսէ՛ր վար պիտի դնես մտահոգութիւններով լեցուն սափորդ, եւ թեթեւցած, Հոգիին զօրութեամբը պիտի վազես ու չթուլնաս, պիտի քալես ու չոգնիս (Ես 40.31):

Խօսքիս աւարտին, շնորհակալութեան յատուկ խօսք ունիմ գործակիցներու՝ Մարալ Կրակեանին եւ Լիզա Յովհաննէսեանին, որոնք սոյն գրքոյկը վերատեսութեան ենթարկեցին: Թող Տէր Յիսուս առատապէս օրհնէ զանոնք եւ բոլոր ընթերցողները:

Սոյն գրքոյկը հրատարակուեցաւ
մեկենասութեամբը

Երեք Հոգեւոր Եղբայրներու

որոնց կը յայտնենք մեր խորին
շնորհակալութիւնը

»Աստուած կրնայ ձեզի տալ
ամէն պարգեւ առատօրէն,
որպէսզի միշտ ալ ունենաք այնքան՝
որքան պիտի բաւէր ձեր բոլոր
կարիքներուն եւ աւելնար՝
ամէն տեսակի բարի գործերու

Գիրքը կը ձօնեմ ի յիշատակ

Եղբայր Արշակ Գալէնտերեանի

որ Խաչեալին արիւնը իր երակներուն
մէջ ունենալով, աւելի քան 70
տարիներ աշխատեցաւ Աստուծոյ
անդաստանին մէջ:

Աշխատեցաւ մնայո՛ւն կերպով:

Աշխատեցաւ առա՛նց յոգնելու:

Աշխատեցաւ մինչեւ վերջ:

Արքայութիւնը՝ Արքայի փառքին
համար աշխատողներուն տեղն է:

Յիշատակն Արդարոց
Օրհնութեամբ Եղիցի

ՏԷՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ԵՒ
ՍԱՄԱՐԱՅԻ
ԿՆՈՋ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ
(Յովհաննէս 4.6-15)

«Յիսուս ճամբորդութենէն յոգնած՝ նստաւ [Յակոբի] ջրհորին քով: Գրեթէ կէսօր էր» (Յհ 4.6):

1.- Յիսուս յոգնած էր ճամբորդութենէն: Յոգնութիւնը աշխարհ մտաւ մեղքի իբրեւ հետեւանք (Օն 3.19): Մեղքը կը յոգնեցնէ մարդ արարածը. զայն կը յոգնեցնէ մտապէս, հոգեպէս ու մարմնապէս: Դաւիթ կ'ըսէ. *«Իմ մարմինիս մէջ առողջութիւն չկայ՝ քու բարկութեանդ երեսէն, եւ ոսկորներուս մէջ հանգստութիւն չկայ իմ մեղքիս պատճառով»* (Սղ 38.3):

Հոս Յիսուս ինքն ալ յոգնած էր, բայց յոգնած էր մեր մեղքերով, քանի ինք մեղք չունէր (Բ.Կր 5.21: Յհ 8.46: Ա.Յհ 3.5): Յոգնեցաւ մե՛ր մեղքերուն համար, որպէսզի մեր մեղքերը ալ մեզ չյոգնեցնեն: Ան եկած էր հանգիստ տալու

մեր հոգիներուն: Ան հրաւիրեց իրենք զիրենք մեղքով յոգնած ու բեռնաւորուած զգացողները՝ գալու իրեն եւ հանգիստ գտնելու (Մտ 11.28): Մեղքէն չանհանգստացող Յիսուսը միայն կրնայ հանգիստ տալ մեզի:

Միրելի՛ ընթերցող եղբայր եւ քոյր, չունի՞ս մեղք մը որ քեզ յոգնեցուցած է: Չունի՞ս մոլութիւն մը որ քեզ ստրկացուցած է: Չունի՞ս վատ սովորութիւն մը որ քեզ գերի բռնած է: Չունի՞ս մտատանջութիւն մը կամ մտահոգութիւն մը որ քեզ կը չարչարէ: Չունի՞ս տկարութիւն մը որմէ ձերբազատիլ կ'ուզես: Չունի՞ս խեղճութիւն մը որմէ ազատագրուիլ կը փափաքիս: Չունի՞ս վախ մը որ քեզ հալումաշ կ'ընէ: Եթէ ունիս այս բոլորը կամ ասոնցմէ մէկը, եկո՛ւր Տէր Յիսուսին եւ ան քեզ սիրով պիտի ընդունի: Զօրութիւն պիտի տայ քեզի, յաղթելու մեղքին ու բոլոր տկարութիւններուդ եւ դառնալու նո՛ր մարդ, նո՛ր ինքնութեամբ մը ու կեանքի նո՛ր նպատակով մը յատկանշուած:

Ան քեզի՛ համար ու քո՛ւ մեղքերուդ պատճառով յոգնեցաւ: Ան յոգնեցաւ՝ որպէսզի դուն հանգիստ ընես, որպէսզի յաւիտենական հանգիստը պարգեւէ քեզի: *«Հետեւաբար, մինչ Աստուծոյ կողմէ՝ իր պատրաստած հանգիստը մտնելու խոստումը ի զօրու կը մնայ, չափազանց*

զգոյշ ըլլանք որ ռեւէ մէկը անկէ չգրկուի» (Եբր 4.1): Բայց եթէ տակաւին մեղքը քեզ կը յոգնեցնէ, կը նշանակէ թէ չես ստացած այն հանգիստը որ ան կը խոստանայ պարգեւել իրեն եկողներուն: Իսկ եթէ չես ստացած՝ կը նշանակէ թէ չես եկած իրեն: Իսկ եթէ չես եկած՝ կրնա՞ս ըսել ինչու: Ինչո՞ւ չես դիմեր Յիսուսին: Ինչո՞ւ զայն չես հրաւիրեր որ զայ ու բնակի սիրտիդ մէջ: Ի՞նչը քեզ կ'արգիլէ այդ քայլը առնելու: Քայլ մը՝ որմէ կախեալ է ամբողջ յաւիտենականութիւնդ:

Կը վախնաս որ Տէրը ծրագիրնէ՞րդ խանգարէ եթէ զայն ընդունիս սիրտիդ մէջ: Եթէ ծրագիրներդ իր կամքին հակառակ են՝ աւելի լաւ է որ անոնք ձախողութեան դատապարտուին, քան թէ դուն քեզ գտնես իր կամքին ընդդիմացողներուն շարքին մէջ: Իսկ եթէ ծրագիրներդ իր կամքին համաձայն են՝ դուն պիտի վայելես իր ամբողջական պաշտպանութիւնն ու օրհնութիւնը, եթէ զայն հոչակես անձիդ Փրկիչը, եւ կեանքիդ Տէրն ու Թագաւորը:

Տո՛ւր փոքրիկի մը տուրմի (շոքոլայի) կտոր մը եւ ան տարի մը ետք նոյնիսկ եթէ քեզ տեսնէ՝ պիտի յիշէ ատիկա: Տո՛ւր կատուի մը միսի շերտ մը եւ ան երբեք քեզ պիտի չմոռնայ եւ ամէն անգամ որ քեզ տեսնէ՝ ոտքերուդ շուրջ

պիտի դառնայ: Օգնե՛ աղքատի մը եւ ան երբեք ըրած օգնութիւնդ պիտի չմոռնայ: Ինչո՞ւ ըսի այս բոլորը:

Եթէ մանուկը քեզ չի մոռնար քանի տուրմի կամ շաքարի կտոր մը տուած ես իրեն, դուն պե՞տք է մոռնաս Յիսուսը որ իր կեանքը տուաւ քեզի համար: Ինչպէս մանուկը ամէն անգամ որ քեզ տեսնէ՝ կը յիշէ իրեն տուածդ, այնպէս ալ դուն, ամէն անգամ երբ խաչին վրայ գամուած Յիսուսին նայիս՝ յիշէ որ ան հո՛ն է քեզի համար, բայց յիշէ նաեւ, որ խաչով իրագործուած փրկութիւնը կը դառնայ սեփականութիւնդ՝ ճշմարիտ ապաշխարութեամբ միայն:

Իսկ ի՞նչ է ապաշխարութիւնը: Զայն կարելի է ամփոփել երեք կէտերու մէջ.-

ա) Ընդունիլ որ մեղաւոր ենք եւ դատապարտութեան արժանի:

բ) Ընդունիլ որ Յիսուս մեռաւ՝ մեզ ազատելու համար դժոխքի դատապարտութենէն:

գ) Եւ ընդունիլ Յիսուսը մեր սիրտին մէջ:

Հարկաւ Յիսուս չմեռաւ պարզապէս մեզ ազատելու համար դժոխքէն, այլ մեռաւ՝ որպէսզի Աստուծոյ եւ մեր յարաբերութիւնը դարձնէ հայր եւ զաւակի յարաբերութիւն: Մեր

ապաշխարութեան իսկական նպատակը՝ դժոխքէն ազատիլը պէտք չէ ըլլայ: Այո՛, սիրելիներ, մենք պէտք է ապաշխարենք՝ ո՛չ թէ որպէսզի դժոխք չերթանք, ո՛չ թէ որպէսզի ազատինք Աստուծոյ ձեռքէն, ո՛չ թէ որովհետեւ կը վախնանք մահէն ու դատաստանէն, այլ պէտք է ապաշխարենք՝ որովհետեւ մեր մեղքերով ցաւցուցեր ենք մեզ անսահմանօրէն սիրող Տէր Յիսուսը. պէտք է ապաշխարենք՝ որպէսզի դառնանք Աստուծոյ զաւակները եւ Աստուած դառնայ մեր հայրը:

Ուստի, Յիսուսի անունով կ'աղաչեմ քեզի, ա՛ն ապաշխարութեան քայլը, մի՛ վախնար: Մի՛ յետաձգեր ապաշխարութիւնդ: Վաղը կրնայ ուշ ըլլալ: Վաղը կրնաս աչքերդ բանալ եւ դուն քեզ տեսնել յաւիտենապէս զրկուած *«Տիրոջ ներկայութենէն եւ անոր փառաւոր զօրութենէն»* (Բ.Թս 1.9): Վաղը կրնաս աչքերդ բանալ եւ դուն քեզ տեսնել դժոխքի անմար կրակներուն մէջ: Այս պահուն, ճիշդ հիմա, կրնայ սիրտիդ զարկը կենալ եւ դուն քեզ գտնես դժոխքին մէջ: Ի՞նչ պիտի ընես եթէ հոն երթաս: Որո՞ւ պիտի աղաղակես: Որո՞ւ պիտի կանչես: Ո՞վ պիտի կարենայ օգնութեան ձեռք երկարել քեզի երբ Տէրը իր ձեռքը քաշէ քեզմէ: Ո՞վ պիտի կարենայ յոյս տալ քեզի երբ արդէն փակուած է յոյսի

դուռը, եւ սիրտիդ դրան առջեւ կանգնող Փրկիչդ՝
լքած է սիրտիդ դուռը (Յտ 3.20):

Քանի դեռ ողջ ես՝ ոեւէ պատճառ չունիս
դժգոհելու, բայց ամէն պատճառ ունիս փառք
տալու՝ փառքի թագաւորին՝ Յիսուս Քրիստոսի:
Ուստի, փա՛ռք տուր իրեն որ ահա այս գրքոյկին
միջոցաւ քեզ կը հրաւիրէ որ սիրտդ լայն բանաս
իր առջեւ: Հաւատա՛ ինծի եղբայր ու քոյր, եթէ
դուն քեզ յանձնես Տիրոջ ձեռքերուն՝ ան քեզ
յուսախաբ պիտի չընէ: Տիրոջ ձեռքերուն մէջ
ըլլալը ամենէն ապահով տեղն է: Ամո՛ւր բռնէ
այն ձեռքերը, որ քեզի համար գամերով
խոցուեցան: Այն ձեռքերուն մէջ ու այն
ձեռքերո՛վ միայն դուն կրնաս տաշուիլ ու
զօրանալ:

2.- Յիսուս քաղաքէ-քաղաք ու գիւղէ-գիւղ
շրջագայելէ ու փրկութեան աւետիսը տարածելէ
եւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզելէ ետք՝
յոզնեցաւ, եւ նստաւ ջրհորին քով քիչ մը
հանգիստ ընելու: Յիսուս յոգնած էր իր
առաքելութեան ճամբուն վրայ: «Յոգնիլ» բառը
ցոյց կու տայ, որ Յիսուսի համար դիւրին չեղաւ
մարդիկը փրկութեան առաջնորդելը: Ատիկա
յոզնեցուցիչ գործ էր: Յոգնեցուցիչ էր, ո՛չ միայն
որովհետեւ ստիպուած էր քաղաքէ-քաղաք ու
գիւղէ-գիւղ շրջագայիլ քալելով, այլ որովհետեւ,

յաճախ կը քննադատուէր, կը բամբասուէր, կը հալածուէր, կը մերժուէր, եւ սխալ կը հասկցուէր: Յոգնեցուցիչ էր, մանաւանդ որովհետեւ մարդիկ հոգեւորապէս կոյր էին ու չէին կրնար Յիսուսի անձին մէջ տեսնել սովորական մարդէն անդին՝ Ազատարարն ու Փրկիչը մարդկութեան:

Միրելի՛ ընթերցող, Յիսուս իր կեանքով ու առաքելութեամբ կը սորվեցնէ մեզի, որ առանց յոգնելու՝ չենք կրնար իր փրկութիւնը տարածել: Դուն յանձն կ'առնէ՞ս յոգնիլ՝ ի խնդիր Աստուծոյ թագաւորութեան տարածման: Պատրա՞ստ ես յոգնելու Քրիստոսի այգիին մէջ: Պատրա՞ստ ես փրկութեան փշոտ ճամբաներէն քալելու: Պատրա՞ստ ես Յիսուսի մասին տուած վկայութեանդ համար ծաղրուելու ու լուռ մնալու:

3.- «Գրեթէ կէսօր էր» եւ արդէն Տէրը յոգնած էր: Սա ցոյց կու տայ որ Յիսուս ժրջանօրէն կ'աշխատէր, անդադար կը գործէր (Յհ 5.17): Այս իմաստով, Տէրը դիւրին կեանք չփնտռեց: Հեզասահ առաքելութիւն չորոնեց: Մի մոռնաք որ Յիսուս գիւղէ-գիւղ ու քաղաքէ-քաղաք իր շրջագայիլը իշու կամ ձիու վրայ նստելով չկատարեց, ինչպէս թագաւորներ ու դատաւորներ կ'ընէին, այլ քալելով:

Գալով մեզի՝ Քրիստոսի փրկութիւնը տարածողներու, կ'աշխատի՞նք ժրաջանօրէն ինչպէս մեր Տէրը ինք կ'աշխատէր: Քաջօրէն կը դիմակալե՞նք կեանքի փորձութիւնները ինչպէս Տէրը ինք կը դիմակալէր: Խաչի փրկութիւնը տարածելու համար դիրի՞ն ճամբաներ կը փնտռենք: Ո՞վ չի գիտեր, որ արգելքներով լեցուն է երկինքի ճամբան: Ո՞վ չի գիտեր որ միշտ ալ խոչընդոտներ պիտի ըլլան փրկութեան ճամբուն վրայ:

Յիսուս չ'ն'ւզեր, որ իր հետեւորդները ընկրկում արձանագրեն երբ խոչընդոտներու հանդիպին: Չ'ն'ւզեր որ վախնան կեանքի դժուարութիւններէն: Չ'ն'ւզեր որ նահանջէն երբ պատերազմը կը սաստկանայ: Ան կ'ուզէ որ անոնք քա՛ջ ըլլան, համարձա՛կ ըլլան, մարտունա՛կ ըլլան, որովհետեւ աշխարհ չի՛ գթար տկարներուն, չի՛ խղճար վախկոտներուն:

4.- Պէտք չէ մեր ուշադրութենէն վրիպի մեր Տիրոջ պարգոյթիւնը, կամ ըսենք՝ կամաւոր աղքատութիւնը: Հետեւեալ երեւոյթները ցոյց կու տան որ ան աղքատ էր.-

ա.- Հետը ջուր չունէր: Սամարացի կնոջմէն ջուր ուզեց:

բ.- Հետը ուտելիք չունէր: Աշակերտները քաղաք գացած էին ուտելիք բերելու:

գ.- Յունարէնը կ'ըսէ, թէ ջրհորին ծայրը կամ ջրհորին քարին վրայ նստաւ: Այս կը նշանակէ, թէ Յիսուս յատուկ աթոռ մը, կարպետի կտոր մը, կամ ուէէ լաթի կտոր մը չունէր քովը, որպէսզի գետին դնէր եւ վրան նստէր:

դ.- Յայտնապէս, էշ ալ չունէր:

Այս բոլորին մէջ հետաքրքրականը ու զիս զարմացնողը հետեւեալն է.- Յիսուս չէ՞ր կրնար իր աշակերտներէն ուէէ մէկուն պատուիրել որ հետը միշտ լաթի կտոր մը կրէ, որպէսզի պէտք եղած ատեն՝ վրան նստի: Չէ՞ր կրնար աշակերտներէն մէկուն պարտականութիւն տալ, սափոր մը կամ կուժ մը ջուր հետը կրել, որպէսզի պէտք եղած ատեն՝ խմէր անկէ: Չէ՞ր կրնար անոնցմէ պահանջել որ էշ մը պահեն իրենց հետ: Այո՛, կրնար պահանջել ինչ որ ուզէր, բայց չպահանջէր, քանի խոնարհ էր, համեստ էր, հեզ էր:

Ան երբեք չ'օգտագործէր «Վարդապետ»ի իր հանգամանքը՝ պահանջներ դնելու իր աշակերտներուն ուսերուն վրայ: Ան կ'ապրէր իր աշակերտներուն նման: Ինքզինք դարձուցած էր անոնց հաւասար: Անոնցմէ տարբեր չէր երեւեր եւ չէր ուզէր երեւիլ: Ինքզինք աշակերտներէն վեր չէր գերադասէր:

Վստահաբար աշակերտները իրենց հետ միշտ ջուր եւ ուտելիք կ'ունենային, բայց Յիսուս ինք չէր պահանջեր իրենցմէ ջուր եւ ուտելիք կրել: Ան, ռեւէ ձեւով բեռ չեղաւ իր աշակերտներէն ռեւէ մէկուն: Ան նոյնիսկ օր մը չպահանջեց իր աշակերտներէն որ իր ոտքերը լուան, թէպէտ բոլոր ծառաները պարտաւոր էին լուալու իրենց տէրերուն ոտքերը. ընդհակառակը, ի՛նք լուաց անոնց ոտքերը:

Ի՞նչ պատգամ ունի այս ճշմարտութիւնը իր մէջ: Պատգամն է՝ բեռ չըլլալ ուրիշին: Չօգտագործել մեր դիրքն ու հանգամանքը՝ պահանջներ դնելու մարդոց վրայ: Իրենց դիրքը օգտագործող ու մարդոց ուսերուն բեռներ դնող մարդոց համար է որ Յիսուս կ'ըսէ. *«Անոնք ծանր եւ դժուարակիր բեռներ կը դնեն մարդոց ուսերուն, մինչ իրենք նոյն բեռները կրելու նուազագոյն ճիգն իսկ չեն ըներ»* (Մտ 23.4):

5.- Սարսուռ մը չ'անցիր մարմինէդ երբ կը կարդաս որ Յիսուս յոգնած ու ծարաւ նստաւ ջրհորին քով: Գիտե՞ս որ Յիսուս այսօր եւ այս պահուս նաեւ յոգնած ու ծարաւ նստած է անապաշխար սիրտիդ ջրհորին քով: Ամէն մարդ որ ճշմարիտ ապաշխարութեամբ չէ յանձնուած Քրիստոսի՝ յոգնած ու ծարաւ վիճակի մը կը մատնէ Քրիստոսը:

Եթէ տակաւին չես յանձնուած Քրիստոսի, միացիր ինձի եւ աղօթէ. *«Տէ՛ր Յիսուս, կը խոստովանիմ որ մեղաւոր եմ, կը խոստովանիմ որ կորուստի արժանի եմ, կը խոստովանիմ որ զիս կորուստէ փրկելու եւ ինձի յաւիտենական կեանք շնորհելու համար մեռար խաչին վրայ: Ուստի, ո՛վ Տէր, տո՛ւր ինձի ապաշխարութեան արցունք՝ որպէսզի չկորսնցնեմ յաւիտենական կեանքը: Հովիւի գաւազանովդ զա՛րկ քարեղէն սրտիս ու բոյսեցուր անկէ ապաշխարութեան արցունք: Մատովդ խառնէ՛ ճահճացած սրտիս ջրհորին ջուրը: Արիւնովդ ցօղէ՛ հոգիիս ցամքած անդաստանը: Եկո՛ւր եւ բնակիր ներսիդիս: Եղի՛ր Փրկի՛ չը հոգիիս, Տէ՛րը սրտիս, Թագաւո՛րը կեանքիս, հիմա ու յաւիտեան: Ամէն»:*

«Մամարացի կին մը եկաւ ջուր քաշելու: Յիսուս ըսաւ անոր.- "Չուր տուր ինձի"» (Յհ 4.7):

1.- Տէրը քիչ մը հանգիստ ընելու համար էր որ նստաւ ջրհորին քով, եւ ահա ճիշդ այդ պահուն՝ իր հանգիստի պահուն, *«Մամարացի կին մը եկաւ ջուր քաշելու»:* Յիսուս չմտածեց իր հանգիստին մասին, այլ առիթը օգտագործեց կնոջ սորվեցնելու աննիւթական ջուրին՝ Սուրբ Հոգիին մասին, եւ Սուրբ Հոգիով իրագործուելիք նորոգութեան մասին: Մեր սիրելի Փրկիչը, իր

այս վերաբերմունքով կը սորվեցնէ մեզի, որ պէտք է մարդոց փրկութիւնը գերադասել մեր հանգիստէն: Պէտք է պատրաստ ու պատրաստակա՛մ ըլլանք մեր հանգիստին համար տրամադրուած ժամն անգամ զոհելու, երբ մարդոց փրկութիւնը ատիկա կը պահանջէ:

Ունի՞նք այդ պատրաստակամութիւնը: Ունի՞նք Յիսուսի մարդասէր սիրտը: Ունի՞նք Յիսուսի պատրաստակամ հոգին: Ունի՞նք աշակերտներուն առաքելական հոգին, *«առաքելական հոգի մը, որ կը պակսի ներկայ մեր ժամանակին, երբ հոգեւորականը ինքզինք ամէն ձեւով կը նոյնացնէ աշխարհական մարդուն հետ, եւ ճիշդ անոր նման՝ իր պաշտօնին պարտաւորութեան տակ կը զգայ գրասենեկային սահմանուած ժամերու ընթացքին միայն, իսկ անկէ անդին կ'ըսէ՝ «Ես հիմա ազատ եմ. ես այս պահուն քահանայ չեմ, արձակուրդի մէջ եմ»: Ո՛չ, սիրելիներ, հոգեւորականը ազատ չէ. հոգեւորականը արձակուրդ չունի: Այդ չէ՞ր Պօղոս առաքելային ըսածը իր աշակերտ Տիմոթէոսին, «Աստուծոյ յօսքը քարոզէ եւ զայն յայտարարէ ամէն առիթով, առանց պատեհութիւնը կամ անպատեհութիւնը խորհելու: Դուն միշտ արթուն եղիր, նեղութիւններու համբերէ,*

աւետարանիչի քու գործդ ըրէ եւ ծառայութիւնդ իր աւարտին հասցուր» (Բ.Տմ 4.2, 5): Առաքելական գործը ժամ ու ժամանակ չի ճանչնար, որովհետեւ փրկութեան գործը ինք ժամով ու ժամանակով չի սահմանուիր: Փրկութեան յարմար ժամանակը, փրկութեան օրը հիմա՛ է, կ'ըսէ Պօղոս առաքեալ (Բ. Կր 6.2), եւ ոեւէ պատճառով կարելի չէ յետաձգել հոգիներու փրկութեան գործը, որուն համար այսօ՛րն է կարելորդ, վաղը ուշ է արդէն: Եւ յիշենք առաքելին միւս խօսքը. «Անշուշտ պարծենալիք բան մը չունիմ՝ երբ Աւետարանը կը քարոզեմ, որովհետեւ պարտաւոր եմ ասիկա ընելու, եւ վա՛յ ինձի՝ եթէ չքարոզեմ» (Ա. Կր 9.16)» (Զարեհ Արք. Ազնաւորեան):

2.- Քրիստոսի ժամանակ, սովորաբար հարուստ մարդիկ կ'ունենային իրենց աղախինները եւ աղախինները իրենք էին որ ջրհորները կ'երթային ջուր բերելու համար, բայց հոս կը տեսնենք որ Սամարացի կիներ ինք եկած է ջուր քաշելու հորէն. սա կը նշանակէ թէ անիկա աղախին չունէր, եւ ուստի՝ աղքատ ընտանիքի գաւակ էր: Ասիկա գիտնալը կարեւոր է, որովհետեւ մեզի բան մը կը ստրվեցնէ Քրիստոսի մասին: Կը ստրվեցնէ որ Քրիստոս կը սիրէր աղքատները, կը սիրէր

անոնց հետ խօսիլ ու խօսակցիլ, կը սիրեր մխիթարել ու քաջալերել զանոնք: Փարիսեցիներ ու Օրէնքի ուսուցիչներ չէին յարաբերիր աղքատ դասակարգին հետ, ընդհակառակը, կ'անտեսէին զանոնք, բայց Յիսուս այդպիսին չէր: Ան կը սիրեր ու տէր կը կանգնէր աղքատներուն:

3.- *«Ձուր տուր ինձի»*: Սամարացի կինը ինք չէր որ առաջարկեց ջուր տալ Յիսուսի, այլ Յիսուս ի'նքն էր որ անկէ ջուր խնդրեց, ասիկա կը յիշեցնէ մեզի, թէ Յիսուս ի'նքն է որ կը հետապնդէ մեր փրկութիւնը: Մեր փրկութեան նախաձեռնութիւնը, միշտ Աստուած ի'նքն է որ կը կատարէ: Օրինակ, ի'նքն էր որ երկինքէն իջաւ մեր փրկութեան համար մեռնելու. մենք չխնդրեցինք իրմէ ասիկա: Ի'նքն էր որ Ադամը փնտռելու գնաց. Ադամ չէր որ զինք փնտռեց: Նոյնպէս, ի'նքն էր որ կորսուած ոչխարը փնտռելու գնաց: Ի'նքն էր որ վիրաւոր վիճակի մէջ գետին ինկած մարդուն քով գնաց օգնելու: Ի'նքն էր որ կանգ առաւ ու ծառ բարձրացած Ջակքէոսին նայեցաւ: Ի'նքն էր որ կանգ առաւ եւ հրամայեց որ կոյր Բարտիմէոսը քովը բերեն: Ի'նքն էր որ կանչեց Անդրէաս ու Պետրոս եղբայրները, ինչպէս նաեւ՝ Յովհաննէս ու Յակոբոս եղբայրները:

4.- «Ջուր տուր ինձի»: Յիսուս որ պատասխանողն է մեր բոլոր խնդրանքներուն՝ հիմա ի՛նք կը խնդրէ: Յիսուս որ Կեանքի Ջուրը մեզի տալ ուզողն է՝ հիմա ի՛նք ջուր կ'ուզէ: Միշտ մենք է որ կ'ուզենք Յիսուսէն, հիմա Յիսուս ի՛նք կ'ուզէ մեզմէ: Երբ Յիսուս ջուր կը խնդրէ՝ աստով ցոյց կու տայ չորս բան.-

ա.- Ցոյց կու տայ թէ ուրիշէն բան մը խնդրելը՝ սխալ չէ:

բ.- Ցոյց կու տայ որ Աստուծոյ կամքն է, որ մարդիկ օգնութեան ձեռք երկարեն իրարու երբ կարիքը կայ:

գ.- Ցոյց կու տայ, որ երբ մեկը բան մը խնդրէ մեզմէ՝ պէտք է կատարենք անոր խնդրանքը, եթէ մեր կարողութեան սահմաններուն մէջ է: Սամարացի կինը կարող էր ջուր տալ Յիսուսի: Յիսուս անկարելի բան չպահանջեց իրմէ: Հոսկէ կը սորվինք որ Յիսուս մեզմէ անկարելի բան չի պահանջեր: Կը պահանջէ ինչ որ մեր կարողութեան սահմաններուն մէջ է:

դ.- Յիսուսի ջուր խնդրելը՝ կը պարզէ որ Աստուած իր կարգին սպասելիք ունի մեզմէ: Ինչպէս մենք ակնկալելիք ունինք Աստուծմէ՝ Աստուած ինք ալ ակնկալելիք ունի մեզմէ: Ի՞նչ կ'ակնկալէ մեզմէ Աստուած: Մեր սիրտը.

«Որդեա՛կ իմ, քու սիրտդ ինձի՛ տուր» (Առ 23.26):

Մեր սիրտը մեծագոյն ու գեղեցկագոյն նուէրն է որ կրնանք տալ Աստուծոյ: Թեպէտ կրնայ ատիկա մեղքերով տգեղցած ըլլալ, բայց Աստուծոյ հայեացքով աւելի՛ գեղեցիկ է քան աստղերը, աւելի՛ թանկագին է քան աշխարհը:

Ոեւէ մարդ սիրով չ՛ըստանար քեզմէ խոտելի ու անպէտք նուէր մը: Յիսուս միակն է որուն երբ անպէտք բան մը տանք, որ է մեղքով լեցուն մեր սիրտը՝ սիրո՛վ գայն կ՛ընդունի:

5.- «Ձուր տուր ինձի»: Յիսուսի այս խօսքը քեզի՛ ալ ուղղուած է: Յիսուս Սամարացի կնոջմէն ուզեց ինչ որ ան կրնար տալ իրեն: Տէրը քեզմէ՛ նաեւ կ՛ուզէ ու կը պահանջէ որ իրեն տաս ինչ որ կրնաս տալ, ինչ որ ունիս: Տո՛ւր Տիրոջ ժամանակէդ: Տո՛ւր սիրտդ ու սէրդ: Տո՛ւր հոգիդ ու ապրումներդ: Տո՛ւր կեանքիդ դէկը: Տո՛ւր կեանքիդ լաւագոյնը: Տո՛ւր ամենէն գեղեցիկն ու ամենէն թանկագինը:

6.- «Ձուր տուր ինձի»: Մենք գիտենք որ ծարաւ եղող մարդն է որ ջուր կ՛ուզէ սովորաբար: Մա ցոյց կու տայ, թէ Յիսուս ինք եւս ծարաւ էր: Խաչին վրայ եղած ժամանակ եւս ըսաւ. «Ծարաւ եմ» (Յհ 19.28): Բայց ծարաւ էր ո՛չ թէ նիւթական ջուրի, այլ՝ աննիւթական ջուրին,

որ մարդոց սիրտն ու հոգին է: Յիսուսի սերը մարդոց հանդէպ՝ ծարաւցուցած էր զինք: Իր կապուածութիւնը մարդոց՝ ծարաւցուցած էր զինք: Ան մարդոց մօտենալու ու մարդոց հետ մտերմութիւն հաստատելու ծարաւն ունէր: Ան մարդիկը մեղքի անարգանքէն ազատելու ու զանոնք փառքով պսակելու ծարաւն ունէր: Ան երկինքն ու երկիրը, այլ խօսքով՝ Աստուածն ու մարդը քով-քովի բերելու ու զանոնք իրարու հետ հաշտեցնելու ծարաւն ունէր: Ան կորսուածը գտնելու ու կորսուածին կողմէ գտնուելու ծարաւն ունէր: Ան մարդիկը փրկութեան առաջնորդելու ծարաւն ունէր: Ան մարդոց սերը վայելելու ու մարդիկը իր սիրոյն մէջ առնելու ծարաւն ունէր:

7.- Կասկած չկայ որ Յիսուս ծարաւ էր ու ջուր կ'ուզէր, բայց շատ յստակ է որ Տիրոջ կամքը նիւթական ջուր ձեռք ձգելէ առաջ Սամարացի կնոջ հետ երկխօսութեան մէջ մտնել էր, որպէսզի զայն եւ անոր ընդմէջէն՝ Սամարիայի բոլոր բնակիչները առաջնորդէր աննիւթական ճշմարտութեան: Ի՞նչ կը սորվեցնէ մեզի Տէրը իր այս վերաբերմունքով: Կը սորվեցնէ, որ երբ մարդոց հետ խօսինք կամ գործենք, նիւթականէն աւելի ու նիւթականէն առաջ, մեր հիմնական նպատակը պէտք է ըլլայ,

հոգեւոր ճշմարտութիւններ փոխանցել անոնց եւ անոնց փրկութիւնը հետապնդել:

8.- «Ջուր տուր ինձի»: Յիսուս իր այս խօսքով, նաեւ, անուղղակիօրէն մեզի կը ստրվեցնէ ողորմած ըլլալ. ծարաւ եղողին՝ ջուր տալ. անօթի եղողին՝ կերակուր տալ. հագուստ չունեցողին՝ հագուստ տալ. կարիքի մեջ եղողին՝ օգնել. վիշտ ունեցողին՝ վշտակից ըլլալ: Այս բոլորը ընելով՝ մենք ջուր տուած կ'ըլլանք Յիսուսին, որովհետեւ Յիսուս կարիքաւորին կատարուած բարիք մը՝ իրեն կատարուած կը սեպէ (Մտ 25.35-40):

Յիսուս խոստացաւ որ եթէ իր անունով գաւաթ մը ջուր տանք իր հետեւորդներէն ոեւէ մէկուն՝ մեր վարձատրութիւնը պիտի չկորսնցնենք (Մտ 10.42, տե՛ս նաեւ 25.35-36): Ան նոյնիսկ պատուիրեց որ փոխ տանք անոնց՝ որոնցմէ յոյս չունինք մեր տուածը ետ առնելու (Ղկ 6.35):

9.- Առաջին հպանցիկ ակնարկով մը, մեզի կրնայ թուիլ թէ Յիսուսի հանդիպումը Սամարացի կնոջ հետ զուգադիպութիւն կամ պատահականութիւն էր. բայց պատմութեան շարունակութիւնը ցոյց կու տայ, որ ատիկա պատահականութիւն չէր, այլ Աստուծոյ

նախախնամութիւնը: Հոսկէ կը սորվինք երկու
բան.-

ա.- Կը սորվինք թէ ամէն անգամ երբ կը
լսենք Աստուծոյ խօսքին քարոզութիւնը՝ պէտք է
յիշենք որ ատիկա պատահականութիւն չէ, այլ՝
Աստուծոյ նախախնամութիւնը, որ մեզ կը
հրաւիրէ ապաշխարութեան:

բ.- Կը սորվինք, թէ ամէն անգամ երբ
առիթը կը բացուի Քրիստոսի մասին վկայելու՝
ատիկա պատահականութիւն չէ, այլ՝ Աստուծոյ
կարգադրութիւնը, եւ ուստի, պէտք չէ այդ
առիթը փախցնել:

10.- Սամարացի կնոջ համար անակնկալ
ու յանկարծական էր այս հանդիպումն ու
երկխօսութիւնը: Այո՛, Աստուծոյ փրկարար
շնորհքը անակնկալօրէն ու յանկարծօրէն կրնայ
այցելել ոեւէ մէկը: Յիսուսի առաջին գալուստը
անակնկալ չէ՞ր մարդկութեան համար: Երկրորդ
գալուստն ալ անակնկալ պիտի չըլլա՞յ: Ուստի,
մենք պատրա՛ստ ըլլանք, քանի Տէրը
անակնկալօրէն գործող Տէր է, յանկա՛րծօրէն
միջամտող Տէր է:

Կրնայ ըլլալ անձ մը կայ որուն դարձին
կամ ազատագրութեան համար կ'աղօթես
երկա՛ր տարիներէ ի վեր: Մի՛ յուսահատիր,

շարունակէ՛ աղօթել: Տէրը յանկարծօրէն կրնայ այցելել իրեն ու փոխել կեանքը:

11.- Շատ կարեւոր է հետեւեալը գիտնալ մեր Փրկիչին նկարագիրին մասին. Յիսուս աշխարհ եկաւ բոլոր մարդոց համար: Գործեց բոլոր մարդոց համար: Իր արինը թափեց բոլորին համար: Յաճախ զինք կը տեսնենք մեծ բազմութիւններու դիմաց կանգնած կը խօսի, զինք կը տեսնենք շրջապատուած հոծ բազմութեամբ: Բայց մեր Տէրը այնքան անոյշ ու քաղցր է, այնքան արթուն ու փափկանկատ է, այնքան մեծ ու զարմանալի սէր է, որ իր ուշադրութենէն չեն վրիպիր անհատ մարդիկ՝ որոնք անձնապէս հետը խօսիլ կ'ուզեն, մարդիկ՝ որոնք յատուկ խնամքի ու գուրգուրանքի կը կարօտին:

Յիսուս մեծ բազմութեամբ շրջապատուած ատեն՝ կը տեսնէր նաեւ անհատ մարդը: Սամարացի կինը լոկ մէկ անձ էր, բայց Յիսուս չանտեսեց զայն, ընդհակառակը, ի՛նքն էր որ սկսաւ ու քաջալերեց երկխօսութիւնը: Բարձր դիրքերու վրայ գտնուող քանի՞ մարդ ունինք որոնք պատրաստ են սիրով լսելու լոկ անհատի մը ձայնը, մանաւանդ եթէ այդ անհատը կը պատկանի աղքատ ու խեղճ դասակարգի մը: Քանի՞ քարոզիչներ ունինք որոնք սիրայօժար

կերպով պատրաստ են ժամանակ անցընելու լոկ մէկ հոգիի հետ ու խօսելու անոր Քրիստոսի մասին:

Ամէն քարոզիչ կը սիրէ մեծ բազմութեան դիմաց կանգնած խօսիլ: Բայց ո՞ր են այն քարոզիչները որոնք Յիսուսի օրինակին հետեւելով՝ պատրաստ են ժամանակ տրամադրելու անհատներու: Ո՞ր են անոնք՝ որոնք բազմութեամբ շրջապատուած ատեն՝ չեն մոռնար անհատը: Ո՞ր են անոնք՝ որոնք հարուստներով շրջապատուած ատեն՝ չեն մոռնար աղքատները: Ո՞ր են անոնք՝ որոնք երեւելիներուն հետ եղած ատեն՝ չեն մոռնար աննշան եղող անհատները:

Նայեցէք Յիսուսի կեանքին ու օրինակին: Մեծ ամբոխ մը կար իր շուրջ, բայց ատիկա պատճառ չեղաւ որ չտեսնէր Զակքէոսը, որ ծառ բարձրացած էր եւ զինք տեսնել կ'ուզէր (Ղկ 19.3-5): Ան «*մեծ բազմութեան մը հետ դուրս կու գար Երիքովէն*», բայց ականջները չփակեց կոյր Բարտիմէոսի օգնութեան կանչին դիմաց (Մր 10.46-50): Տէրը չորս կողմէն կը հրմշտկուէր, բայց այդ բոլորին մէջ, տեսաւ ու իր ուշադրութիւնը կեդրոնացուց արիւնահոսութենէ տառապող կնոջ վրայ, որ հաւատքով դպած էր իր հագուստի քղանցքին ու

բժշկուած (Ղկ 8.43-48): Խաչին վրայ, աշխարհի համայն մարդկութեան համար իր արիւնը թափած ատեն՝ նաեւ յատուկ ուշադրութիւն դարձուց իր սիրելի մօր՝ Մարիամին, ու իր սիրելի աշակերտին՝ Յովհաննէսի (Յհ 19.26-27):

Երբ Յիսուս յատուկ անձի մը վրայ իր ուշադրութիւնը կը կեդրոնացնէ ու ժամանակ կը տրամադրէ խօսելու անոր հետ՝ կ'ուզէ ցոյց տալ մեզի թէ Աստուծոյ համար իւրաքանչիւր մարդ արարած, կը ներկայացնէ մեծ ու յատուկ արժէք մը: Սամարացի կիներ միակ անձը չէր որուն հետ Տէրը առանձնապէս խօսեցաւ. վերեւ արդէն յիշեցինք Զակքէոսի, Բարտիմէոսի, Մարիամի ու Յովհաննէսի օրինակները: Յիշենք նաեւ, որ ան խօսեցաւ Նիկողէմոսի հետ (Յհ 4), Մատթէոսի հետ (Մտ 9), Հռոմայեցի հարիւրապետին հետ (Մտ 8), ի ծնէ կոյրին հետ (Յհ 9), եւ այլն:

Իր պատմած առակներուն ընդմէջէն նաեւ Յիսուս ցոյց տուաւ մեզի թէ մարդ անհատը թանկագին արժէք է Աստուծոյ համար: Օրինակ, կորսուած ոչխարին առակին մէջ՝ ունինք միայն **մէ'կ ոչխար** կորսուած. կորսուած դրամին առակին մէջ՝ ունինք միայն **մէ'կ դահեկան** կորսուած. եւ Բարի Սամարացիին առակին մէջ՝ ունինք միայն **մէ'կ անձ** վիրաւոր գետին

փռուած: Պատահական չէ որ Յիսուս կը խօսի միայն մէ՛կ ոչխարի, մէ՛կ դահեկանի ու մէ՛կ անձի մասին: Իր հիմնական նպատակը մեզի ցոյց տալն է որ ամէն մէկ անձ անհատապէս արժէ՛ք է Աստուծոյ համար: Եւ քանի այդպէս է, պէտք չէ անտեսել ոեւէ մէկը, պէտք չէ անկարեւոր ու աննշան նկատել ոեւէ անձ:

12.- Վերջին նշում մը: Սամարացի կինը չէր փնտռեր Յիսուսը, եւ ըստ երեւոյթին, չէր ալ լսած Յիսուսի մասին: Աստուծոյ շնորհքն էր որ գտաւ Սամարացի կինը ու բացաւ անոր հոգիին աչքերը: Սա կը պարզէ, որ Աստուած կրնայ յայտնուիլ այնպիսի մարդոց՝ որոնք յայտնութիւն մը չեն խնդրած: Կրնայ գտնուիլ այնպիսի մարդոց կողմէ՝ որոնք զինք չեն փնտռած: Ինչպէս Եսայի կ'ըսէ ու Պօղոս կը մեջբերէ. *«Զիս գտան անոնք՝ որ զիս չէին փնտռեր. յայտնուեցայ անոնց՝ որոնք ինձմով չէին հետաքրքրուեր»* (Հո 10.20):

«Մինչ այդ, աշակերտները քաղաք գացած էին ուտելիք գնելու համար» (Յհ 4.8):

1.- Աշակերտները քաղաք գացած էին ուտելիք բերելու, նախ եւ առաջ իրենց Վարդապետին՝ Յիսուսի համար, որովհետեւ ամենէն շատ Յիսուս ինք յոգնած ու իր պարտականութիւնը կատարած էր: Մէկը որ

հաւատարմօրէն կ'աշխատի Աստուծոյ դաշտին մէջ ու իր պարտականութիւնը կ'ընէ կատարեալ ձեւով՝ Աստուած կը հայթայթէ անոր ուտելիքը եւ ամէն ինչը:

2.- *«Գացած էին ուտելիք գնելու համար»:* Յիսուս եւ իր աշակերտները ձրիակեր մարդիկ չէին: Անոնք իրենց ուտելիքը դրամով կը գնէին: Ասիկա թող մեզի յիշեցում մը ըլլայ, որ երբեք չվարժուինք ձրիակերութեան, ուրիշին թափած քրտինքին արդիւնքը՝ մենք չհրացնենք: Քրիստոսի հետեւորդները պէտք է ժրաջանօրէն աշխատին: Պօղոս առաքեալ կը հաստատէ թէ ինք ամենէն շատ աշխատած է (Ա.Կր 15.10), եւ թէ իր հացը սեփական աշխատանքով ճարած է (Ա.Կր 4.12): Այլուր կ'ըսէ. *«Երբեք ծուլութեամբ չապրեցանք ձեր մօտ, ո՛չ ալ ձրի կերպով մէկու մը հացը կերանք: Այլ՝ քրտինքով ու տքնութեամբ գիշեր ցերեկ կ'աշխատէինք. ձեզմէ ոեւէ մէկուն բեռ չըլլալու համար»* (Բ.Թս 3.8):

3.- Յիսուս, ինք քաղաք չգնաց ուտելիք գնելու համար, այլ՝ աշակերտները՝ դրկեց: Հաւանաբար, քաղաք երթալ ուտելը՝ աւելի ծախսի պիտի նայեր, քան Յակոբի ջրհորին քով նստիլ ուտելը: Իր այս վերաբերմունքով, կարծեք Յիսուս մեզի կը սորվեցնէ, որ աւելորդ ծախսեր չընենք, այլ ժուժկալ կեանք մը ապրինք:

4.- Ջրհորին վրայ կամ քովը նստիլը ու հոն ուտելը ցոյց կու տայ, որ Յիսուս եղած է պարզ անձ մը, պարզութիւնը սիրող անձ մը, եւ երբեք չէ փնտռած փառքի տեղեր, հանգստաւէտ տեղեր: Մենք եւս՝ Քրիստոսի հետեւորդներս, պէտք է ըլլանք պարզ ու պարզութիւնը սիրողներ: Պէտք չէ փառաւոր ու հանգստաւէտ տեղեր փնտռենք, քանի անոնք մեզ կրնան թուլամորթութեան ու մեղկութեան տանիլ, թուլցնել մեզ մեր հոգեւոր պայքարին մէջ, ու սկարացնել դիմադրողական մեր հոգին ու եռանդը:

5.- Տարօրինակ է որ բոլոր աշակերտները միասին քաղաք գացած էին ուտելիք առնելու: Երեք կամ չորս անձեր բաւարար էին պէտք եղած ուտելիքը բերելու: Ինչո՞ւ արդեօք բոլորը միասին գացին եւ առանձին թողուցին Յիսուսը: Ես կը հաւատամ, որ Յիսուս ի՛նք կարգադրեց որ առանձին ըլլայ, որովհետեւ գիտէր որ պիտի հանդիպէր Սամարացի կնոջ, եւ գիտէր որ աշակերտները տակաւին պատրաստ չէին խօսելու Սամարացիի մը հետ կամ տեսնելու որ Յիսուս ինք կը խօսէր անոնցմէ մէկուն հետ, ինչ որ 27-րդ համարն ալ ցոյց կու տայ: Անոնք տակաւին չէին համոզուած որ Աստուծոյ արքայութեան դուռը բաց էր նաեւ

հեթանոսներուն առջեւ, եւ հետեւաբար, անոնց եւս պէտք էր քարոզել: Ուստի, անոնց ներկայութիւնը կրնար արգելք ըլլալ Տիրոջ ու Սամարացի կնոջ անկեղծ ու սրտբաց երկխօսութեան:

Այսօր մեր կեանքին մէջ որքա՛ն մարդիկ կան, որոնց լոկ ներկայութիւնը արգելք մըն է, որ խօսինք Տիրոջ խօսքը սրտբացօրէն: Ուշադիր ըլլանք մեր անձերուն: Չըլլանք այնպիսի մարդիկ՝ որոնց ներկայութեան ուրիշներ քաշուին Աստուծոյ խօսքը տարածելու:

6.- Ես կը հաւատամ նաեւ, որ Յիսուս ուզեց առանձին մնալ Սամարացի կնոջ հետ, որպէսզի մեզի՝ քարոզիչներուս, Աստուծոյ խօսքը փոխանցողներուս, Աստուծոյ թագաւորութեան այգիին մէջ աշխատողներուս, սորվեցնէ, որ երբեմն թոյլ պէտք է տանք որ Տէրը ինք առանձին մնայ մեղաւորին հետ, առանձին ժամանակ անցընէ ու խօսի անոր հետ: Ըսել ուզածս հետեւեալն է.- Երբեմն մենք պէտք է դադրինք խօսելէ՝ որպէսզի Տէրը ինք սկսի խօսիլ: Երբեմն պէտք է դադրինք գործելէ՝ որպէսզի Տէրը ինք սկսի գործել: Երբեմն պէտք է դադար առնենք խօսելէ ու գործելէ եւ առիթ տանք որ Սուրբ Հոգին գործէ ու ներգործէ ենթակային սիրտին ու հոգիին մէջ:

«Մամարացի կինը ըսաւ.- "Դուն որ հրեայ մըն ես, ինչպէ՞ս ինձմէ՛ Մամարացի կնոջմէ մը խմելու ջուր կ'ուզես"» (Յհ 4.9):

1.- Ո՛հ, ի՞նչ պիտի ըներ Մամարացի կինը եթէ գիտնար, որ իրեն հետ խօսողը պարզ հրեայ մը չէր, այլ՝ Ստեղծիչը երկինքի ու երկրի: Ի՞նչ պիտի ըներ եթէ իմանար, որ իր խօսակիցը լոկ մարդ մը չէր, այլ՝ Փրկիչն ու Ազատարարը մարդկութեան: Ի՞նչ պիտի ըներ եթէ տեղեակ ըլլար որ իրմէ նիւթական ջուր ուզող այս Մարդը՝ պարզեւիչն էր աննիւթական ջուրին:

Կենաց Գետը քովը եկած էր ու ինք չէր կրցած խմել անկէ:

Կենսատու Հացը իրեն այցելած էր ու ինք չէր կրցած յագենալ իրմով:

Երկինքը քովը կեցած էր ու ինք երկրաւորին մասին կը խօսէր:

Աստուած իրեն հաճած էր ու ինք չէր իմացած:

2.- Մամարացի կինը Յիսուսը նկատեց լոկ հրեայ մը: Բայց այդպիսի՞ն էր Յիսուս: Ո՛չ: Յաջորդող խօսակցութիւնը կը պարզէ, որ Յիսուս լոկ հրեայ մը չէր, այլ՝ մարդեղացեալ Աստուածը, Արարի՛չը մարդկութեան ու համայն տիեզերքին: Յիսուս չուզեց որ Մամարացի կինը զինք լոկ մարդ մը նկատէր:

Ան ուզեց որ կինը իր անձին մեջ մարդէ աւելի՛
բան մը տեսներ: Ի՞նչ ցոյց կու տայ այս
իրողութիւնը: Ցոյց կու տայ որ Յիսուս չ'ուզեր որ
մեր նմանները պարզ ու մահկանացու մարդիկ
նկատենք: Անոնց մեջ պէտք է մարդէ աւելի՛ բան
մը տեսնենք, որպէսզի մեր մեջ սէ՛ր ու
յարգա՛նք արթննայ մարդուն հանդէպ: Յիսուս
կ'ուզէ որ մարդիկը նկատենք.-

Տաճա՛ր Սուրբ Հոգիի,
Գա՛հ Բարձրեալ Աստուծոյ,
Անդա՛մ Քրիստոսի մարմինին,
Եղբա՛յր հրեշտակներու,
Դրացի՛ երկնայիններու,
Ժառանգո՛րդ յաւիտենականութեան,
Վա՛րդ դրախտի,
Բնակի՛ չ՝ Նոր Երուսաղէմի,
Սի՛ւն Աստուծոյ Տաճարին,
Բնակարա՛ն Աստուծոյ,
Զինուո՛ր երկինքի Չօրավարին,
Գի՛րկը՝ Անգրկելիին,
Տե՛ղը՝ տեղ չունեցող Արարիչին,
Հպո՛ղը՝ Անհպելիին,
Վա՛յրը՝ բոլոր վայրերուն մեջ Եղողին,
Բաժա՛կը՝ երկինքի բարիքներուն,
Հետեւո՛րդը՝ մեղսաքաւիչ Գառնուկին,
Սրի՛նգը՝ Հովիւին,

Անօ՛թը՝ Կեանքի Հացին:

Միրելի՛ հաւատակից եղբայր եւ քոյր, դուն այս բոլորն ես եւ այս բոլորէն աւելի՛ն ես Աստուծոյ աչքին: Դուն երկինքի հրեշտակներուն նման՝ հրեշտակ ըլլալու համար ստեղծուած ես: Դուն Քրիստոսի արիւնով մաքրուելու ու երկինքի մէջ Քրիստոսի նման փայլելու համար գոյութեան եկած ես: Ուստի, գիտցի՛ր դուն քու արժէքդ ու գիտցի՛ր նմաններուդ արժէքը: Երբե՛ք ուրիշը լոկ մարդ մի՛ սեպեր, ինչպէս Սամարացի կինը Յիսուսը լոկ հրեայ մը սեպեց: Մարդիկ արժէ՛ք են Աստուծոյ համար. մեզի համար ալ անոնք պէտք է արժէք ըլլան:

3.- Արդեօք Քրիստոս տարբեր-տարբեր ձեւերով մեզի ալ չ'ա՛յցելեր, ինչպէս այցելեց Սամարացի կնոջ, բայց մենք չենք տեսներ ու չենք անդրադառնար իր ներկայութեան: Ան այցելեց Եմանուս գացող իր աշակերտներէն երկուքին ու անոնք չճանչցան զինք (Ղկ 24.13-16): Այցելեց իր աշակերտներէն եօթին ու անոնք եւս չճանչցան զինք (Յհ 21.1-6): Առաջիններուն այցելեց երբ կը քալէին, իսկ եօթը աշակերտներուն այցելեց երբ գործի վրայ էին: Ուրեմն, Տէրը մի՛շտ կ'այցելէ մեզի. քալած ատեննիս թէ աշխատած ատեննիս, գործի

պահուն թէ դադարի պահուն, հաւատացեալին միջոցաւ թէ անհաւատին, մանուկին միջոցաւ թէ ծերուկին, բնութեան միջոցաւ թէ փորձութեան: Տէրը բազմահազար ձեւերով կրնայ մօտենալ ու խօսիլ մեզի: Արթն՝ն ըլլանք, որպէսզի կարող ըլլանք իր ներկայութիւնը տեսնելու երբ խօսի մեզի ոեւէ անձի կամ ոեւէ բանի միջոցաւ:

4.- Յիսուս ծարաւ էր ու ջուր կ'ուզէր, բայց կնոջ ուզածը վէճն ու վիճաբանութիւնն էր. *«Դուն որ հրեայ մըն ես, ինչպէ՞ս ինձմէ՛ Սամարացի կնոջմէ մը խմելու ջուր կ'ուզես»*: Եթէ մեզմէ մէկը ըլլար Յիսուսի տեղ, հաւանաբար կնոջ ըսէր. *«Ի՛նչ կարելորութիւն ունի հրեայ եղեր եմ թէ ոչ, ինձի ջուր տուր ու ձգէ որ գործիս երթամ»*: Ի՞նչ պիտի ընէր կինը եթէ Յիսուս այս ոճով խօսէր հետը: Շատ հաւանաբար ըսէր՝ *«Ձե՛ւ տար, արգիլուած է մեզի»*, եւ այս ձեւով վերջ գտնէր խօսակցութիւնը եւ ամէն մէկը ճամբան երթար: Եթէ այդպիսի բան մը ըլլար, ինչո՞վ պիտի օգտուէր Յիսուս կամ կինը: Յիսուս առիթը կորսնցուցած պիտի ըլլար վկայելու ճշմարտութեան մասին ու բանալու կնոջ հոգիին աչքերը: Եւ ոչ միայն այսքան, այլեւ ամբողջ Սամարիա քաղաքը Յիսուսի մասին լսելու եւ զայն տեսնելու առիթը կորսնցուցած պիտի ըլլար:

Յիսուսէն սորվինք քաղցրութեամբ պատասխանել մեզի ուղղուած հարցումներուն ու ըսուած խօսքերուն, նոյնիսկ եթէ անոնք վիրաւորական ըլլան, որպէսզի առիթը չկորսնցնենք վկայելու ճշմարտութեան մասին: Եթէ Յիսուս ուզէր վիճիլ կնոջ հետ՝ կինը պիտի չտեսնէր Յիսուսի անձին մէջ մարգարէի մը ներկայութիւնը (Յհ 4.19) եւ ամբողջ խօսակցութիւնը գուր անցած պիտի ըլլար: Վեճը կամ վիճաբանութիւնը չէ՞ որ յաճախ մեզ կը կուրցնէ ճշմարտութեան: Վիճաբանութիւնը չէ՞ որ պատճառ կ'ըլլայ որ կորսնցնենք բարեկամներ ու ընկերներ: Աւելի լաւ չէ՞ կորսնցնել վեճ մը քան բարեկամ մը: Աւելի լաւ չէ՞ կորսնցնել վեճ մը քան կորսնցնել ճշմարտութեան համար վկայելու առիթ մը, մարդիկը Յիսուսի բերելու առիթ մը:

5.- Կինը Յիսուսը կոչեց «հրեայ», բայց Յիսուս զայն չկոչեց «Սամարացի»: Չենք գիտեր եթէ երբեք կինը հեզնական ձեւով էր որ Յիսուսը «հրեայ» կոչեց, բայց մէկ բան որոշ է, որ Յիսուս նոյն ոճով չհակադարձեց ու չպատասխանեց: Եկէ՛ք մենք ալ նոյնը ընենք: Երբ մարդիկ մեզի համար գործածեն վիրաւորական բառ մը, չհակադարձենք, այլ փորձենք բարիով յաղթել

չարին, ինչպէս մեր Տէրը ըրաւ, եւ ինչպէս Պօղոս առաքեալ կը պատուիրէ (Հո 12.21):

6.- Յիսուս եւ կինը: Մէկը՝ հրեայ, միւսը՝ Սամարացի: Սամարացի կինը Յիսուսը «հրեայ» կոչելով, կ'ուզէր ցոյց տալ թէ իրենք տարբէ՛ր են իրարմէ: Յիսուս սակայն այդպէս չմօտեցաւ հարցին: Չիօտեցաւ հրեաներուն ու Սամարացիներուն տարբերութիւններուն մասին, այլ պարզապէս ճշմարտութիւնն է որ բացայայտեց, եւ ի՞նչ էր իր բացայայտած ճշմարտութիւնը, եթէ ոչ այն՝ որ ի՛նքն էր յաւիտենական կեանք պարգեւող Ջուրը, եւ այն՝ որ *«Հոգի է Աստուած, եւ անոր երկրպագուները պէտք է հոգիով եւ ճշմարտութեամբ զայն պաշտեն»* (Յհ 4.24):

Գալով մեզի, ի՞նչ կ'ընենք երբ կը հանդիպինք մէկու մը, որ իր համոզումներով ու հաւատալիքներով տարբեր է մեզմէ: Կը վիճաբանի՞նք հետը, թէ՛ եղբայրական վերաբերմունք կը ցուցաբերենք: Չվիճաբանելու համար, հետեւեալը յիշելը կարեւոր է.-

ա.- Իրաքանչիւր մարդ իրաւունք ունի ունենալու իր համոզումներն ու հաւատալիքները:

բ.- Ուեւէ մարդ իրաւունք չունի իր համոզումներն ու հաւատալիքները պարտադրելու ուրիշին:

գ.- Պէտք է յարգենք զիրար եւ իրարու տարբերութիւնները:

դ.- Կրնանք իրարմէ տարբեր ըլլալ մեր համոզումներով ու հաւատալիքներով, բայց այդ չի նշանակեր թէ պէտք է իրարու հակառակորդ ըլլանք:

Հարկաւ տուեալ կէտերով ըսել չեմ ուզեր, որ եթէ անձ մը կը մերժէ Աստուածաշնչական այս կամ այն ճշմարտութիւնը, պէտք է յարգել իր կեցուածքն ու համոզումները: Եթէ կայ նման մարդ մը, մենք զի՛նք կը յարգենք, բայց չենք յարգեր իր կեցուածքն ու համոզումները, իր տեսութիւններն ու կարծիքները:

7.- Կի՛նը ի՞նչպէս գիտցաւ որ Յիսուս հրեայ էր: Կա՛մ անոր խօսելակերպէն եւ կա՛մ անոր հագուածքէն: Կի՛նը արտաքինէն դատեց եւ իր դատաստանը մասամբ շիտակ էր: Մասամբ կ'ըսեմ, որովհետեւ, ճիշդ է որ Յիսուս հրեայ էր, բայց այն հրեաներէն չէր, որ պիտի չուզէր ջուր անգամ ուզել Սամարացիէ մը: Ի՞նչ կը սորվինք հոսկէ: Կը սորվինք, թէ մարդոց արտաքինին վրայ հիմնուելով պէտք չէ դատենք: Օրինակ, եթէ տեսնենք կոշտ դէմքով անձ մը,

չաճապարենք մտածելու թէ ան կոշտ սիրտ մը ունի: Շատ յաճախ հանդիպած ենք կոշտ դէմքով անձերու՝ որոնք իրենց կուրծքին ետին կը պահեն քաղցր ու ազնիւ սիրտ մը: Եւ կրնայ հակառակն ալ ըլլալ: Կրնանք հանդիպիլ մարդոց՝ որոնք դէմքով բարի ու համեստ երեւին, բայց իրենց բնաւորութեամբ ու լեզուով խայթող ըլլան: Իսրայէլացիներ Սաւուղին արտաքինին վրայ հիմնուելով չէ՞ր որ որոշեցին թէ ինք միայն կրնար իրենց թագաւորը ըլլալ: Հրեաներ Գողիաթին արտաքինին նայելով չէ՞ր որ սարսափահար եղած էին: Կամ, Գողիաթ Դաւիթին արտաքինին նայելով չէ՞ր որ զինք ծաղրեց: Յիսուսի աշակերտները արտաքին երեւոյթէն խաբուելով չէ՞ր որ մտածեցին թէ ի ծնէ կոյր մարդը կա՛մ մեղաւոր մը ըլլալու է, եւ կա՛մ՝ մեղաւոր ծնողներու զաւակ: Յիսուս բժշկութիւն մը կատարեց Շաբաթ օրով եւ հրեաներ զայրացան եւ զինք մեղադրեցին «Մովսէսի Օրէնքը բեկանող» իբրեւ, եւ այդ առիթով էր որ Յիսուս անոնց ըսաւ. *«Երեւոյթներէն մի՛ դատէք, այլ արդար դատաստան կատարեցէք»* (Յհ 7.24):

Նայինք Յիսուսի կեանքին: Ան երբեք երեւոյթներէն չդատեց: Եթէ երեւոյթներէն դատէր, Չակքէոսի տունը պիտի չերթար հոն

ընթրիք ընելու ու գիշերելու [որովհետեւ հրեաներ պիղծ ու դաւաճաններ կը նկատէին մաքսաւորի պաշտօն ունեցողները] (Ղկ 19.5-10), պիտի չգնահատէր հաւատքը այրի ու աղքատ կնոջ, որ երկու լումայ նետեց տաճարին գանձանակին մէջ [որովհետեւ մարդիկ միայն շատ դրամ նետողներուն կը նայէին] (Ղկ 21.1-4), պիտի չբժշկէր բորոտ մարդիկ [որովհետեւ անոնք Աստուծոյ կողմէ պատժուած կը սեպուէին ու մարդ անոնց չէր մօտենար] (Մտ 8.3), պիտի չբժշկէր Հռոմայեցի հարիւրապետին ծառան [որովհետեւ այդպիսի բան ընել՝ պիտի նշանակէր Հռոմէական տիրապետութեան համաձայնութիւն տալ եւ ատիկա դաւաճանութիւն կը նկատուէր հրեայի մը աչքով] (Մտ 8.13): Եւ այլն:

Յիսուս ոչ միայն չդատեց երեւոյթներէն, այլեւ՝ չխաբուեցաւ անգամ: Փարիսեցիներ ու Օրէնքի ուսուցիչներ արտաքնապէս արդար կ'երեւէին մարդոց, բայց Յիսուս կը ճանչնար անոնց սիրտը, ուստի խօսքը անոնց ուղղելով՝ ըսաւ. *«Վա՛յ ձեզի, կեղծաւորնե՛ր, Օրէնքի ուսուցիչներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը նմանիք կիրով ճերմկցուած գերեզմաններու, որոնք արտաքնապէս գեղեցիկ կ'երեւին, բայց ներքնապէս լեցուն են մեռելներու ոսկորներով*

եւ ամէն տեսակի պղծութեամբ: Նոյնպէս էք դուք, արտաքնապէս մարդոց արդար կ'երեւիք, բայց ներքնապէս լեցուն էք կեղծաւորութեամբ եւ անօրէնութեամբ» (Մտ 23.27-28): Հրեաներ սուրբ ու արդար կը կարծէին իրենց առաջնորդները՝ Օրէնքի ուսուցիչներն ու Փարիսեցիները, որովհետեւ անոնք կ'երկարէին իրենց աղօթքները, բայց անոնք չէին կրնար խաբել Յիսուսը, որ տեսած էր անոնց սրտի կեղծաւորութիւնը եւ ըսած. «Վա՛յ ձեզի, կեղծաւորնե՛ր, Օրէնքի ուսուցիչներ եւ Փարիսեցիներ, որ մէկ կողմէ այրիներուն տուները իրենց ձեռքէն կը յափշտակէք, միւս կողմէ կեղծաւորութեամբ ձեր աղօթքը կ'երկարէք. ասոր համար աւելի խիստ դատապարտութիւն պիտի ընդունիք» (Մտ 23.14):

8.- [Քիչ ետք կը բացատրենք, թէ ինչո՛ւ հրեաներ չէին յարաբերեր Սամարացիներուն հետ եւ կ'ատէին զանոնք]: Սամարացի կիներ զարմացած էր թէ ինչպէ՛ս կամ ինչո՛ւ Յիսուս միւս հրեաներուն նման ատելութեամբ չէր լեցուած Սամարացիներուն հանդէպ: Յիսուս մարդկային ծնունդով հրեայ էր, բայց հրեաներուն նման այլամերժ չէր, օտարը ատող չէր: Իր այս կեցուածքով, Յիսուս կ'ուզէ

սորվեցնել մեզի, որ եթե կ'ապրինք ընտանիքի մը մէջ, դպրոցի մը մէջ, ընկերութեան մը մէջ, միջավայրի մը մէջ, ազգի մը մէջ, ուր մարդիկ կը հետեւին սխալ ուղղութեան մը կամ սխալ ընթացքի մը, մենք պետք չէ անոնց սխալ ուղղութեան հետեւինք:

9.- *«Դուն որ հրեայ մըն ես, ինչպէ՞ս ինձմէ՛ Սամարացի կնոջմէ մը խմելու ջուր կ'ուզես»:* Կնոջ զարմացումը միայն անոր համար չէր որ Յիսուս հրեայ ըլլալով իրմէ ջուր ուզած էր, այլ նաեւ անոր համար՝ որ ան խոնարհութիւնը ունեցած էր ջուր ուզելու Սամարացիէ մը: Հրեայ մը կը նախընտրէր անօթի ու ծարաւ մեռնիլ քան Սամարացիի մը ձեռքէն ջուր կամ կերակուր առնել: Հետեւինք Տիրոջ խոնարհութեան օրինակին: Իբրեւ քրիստոնէայ, մենք կոչուած ենք ոչ միայն կերակրելու թշնամին, այլեւ՝ հեզութիւնն ու խոնարհութիւնը ունենալու անոր ձեռքէն ուտելու: Որքա՛ն մարդիկ կան որոնք կը զգուին ուտելու իրենց հակառակորդներուն ձեռքէն, իրենց մեղաւոր նկատած մարդոց ձեռքէն: Յիսուս չզգուեցաւ: Ան միշտ կերաւ մեղաւորներուն հետ ու մեղաւորներուն ձեռքէն: Եթէ Աստուած չզգուեցաւ ուտելու մեղաւորներուն հետ եւ անոնց ձեռքէն, մենք ո՞վ

ենք որ իրաւունք կու տանք մենք մեզի զգուելու մեր նմանէն, որուն պէս մենք ալ մեղաւոր ենք:

10.- Սամարացի կինը, կարծեց որ Յիսուս ամէն հրեայի նման հրեայ մըն էր: Հրեայ մը՝ որ կը մերժէր ոեւէ յարաբերութիւն ունենալ Սամարացիներուն հետ: Հրեայ մը՝ որ կ'ատէր ու փրկութեան անարժան կը նկատէր Սամարացիները: Բայց սխալած էր կինը իր կարծիքին մէջ: Յիսուս այդպիսին չէր: Հոսկէ կը սորվինք, թէ պետք չէ բոլոր մարդիկը մէկ ակնոցով դիտել ու մէկ չափանիշով դատել: Ժողովուրդը կ'ըսէ. *«Բոլորը մէկ ջուրով մի՛ լուար»*: Նո՛յն ազգին, նո՛յն ընկերութեան, նո՛յն կազմակերպութեան, նո՛յն համայնքին պատկանող բոլոր մարդիկը նոյնը չե՛ն ըլլար: Անոնք կրնան նոյն խումբին, կամ նոյն ընկերութեան, կամ նոյն միջավայրին մէջ ըլլալ, բայց նոյն կարծիքը կամ նոյն համոզումները չունենալ: Կրնան նոյնիսկ նոյն գործատեղիին մէջ գործող երկու անձեր նոյնը չըլլալ իրենց գործելակերպին մէջ: Կրնան նոյն ընտանիքին պատկանող 3-4 եղբայրներ ամբողջութեամբ իրարմէ տարբեր ըլլալ իրենց վերաբերմունքով, իրենց կեցուածքով, իրենց նկարագիրով ու բնաւորութեամբ. ուստի, բոլոր մարդիկը

դատաստանի նոյն սաւանին տակ պէտք չէ առնել:

11.- Ինչպէս ըսի, իր մարդկային ծնունդով Յիսուս հրեայ էր, բայց իր հոգիով ու սիրտով, իր միտքով ու մտածելակերպով, իր գործերով ու գործելակերպով ամբողջութեամբ տարբեր էր հրեաներէն: Յիսուս, իր կեանքի օրինակով մեզի կը սորվեցնէ, որ մենք եւս պէտք է տարբեր ըլլանք մեր շրջապատէն: Եթէ կ'ապրինք այնպիսի շրջապատի մը մէջ ուր մարդիկ սխալ ընթացքի մէջ են, մենք ալ պէտք չէ անոնց սխալ ընթացքին հետեւինք: Եթէ հոսանքին ուղղութիւնը սխալ է, Քրիստոսի հետեւորդը հոսանքին հակառակ ուղղութեամբ իր նաւը պէտք է վարէ: Այո, իբրեւ հաւատացեալներ պէտք է տարբեր ըլլանք մեր միջավայրէն: Պօղոս առաքեալ կը պատուիրէ այս աշխարհի մարդոց վերաբերմունքը չընդօրինակել (Հռ 12.2): Նայեցէ՛ք Աստուծոյ մարդոց՝ Նոյի, Աբրահամի, Յովսէփի, Մովսէսի, Երեմիայի, Եսայիի եւ Դանիէլի պատմութեան: Անոնք կ'ապրէին թերահաւատ ու անհաւատ, տրտնջացող ու կռապաշտ մարդոց մէջ, բայց երբեք չընդօրինակեցին անոնց նկարագիրն ու վերաբերմունքը, չնմանեցան անոնց:

12.- Եթէ Սամարացի մը գաւաթ մը ջուր ուզէր հրեայէ մը՝ հրեան պիտի չտար, եւ եթէ հրեան գաւաթ մը ջուր ուզէր Սամարացիէ մը՝ Սամարացին պիտի չտար: Ուստի, իրենց թշնամական ոգիով հրեաներ ու Սամարացիներ իրարմէ տարբեր չէին: Կինը իր հարցումով՝ *«Դուն որ հրեայ մըն ես, ինչպէ՞ս ինձմէ՛ Սամարացի կնոջմէ մը խմելու ջուր կ'ուզես»*, կարծէք ըսել կ'ուզէր. *«Եթէ դուք մեզի ջուր չէք տար, ինչո՞ւ կ'ակնկալես որ մենք ձեզի տանք»*: Կինը սակայն սխալած էր իր այս մտածումին մէջ: Յիսուս եկած էր նիւթական ջուրէն աւելի՛ն տալու իրեն: Եկած էր տալու աննիւթական ջուրը, որ կրնար անոր մէջ աղբիւրի վերածուիլ, *«որ ջուր կը ցայտէ եւ յաւիտենական կեանք կու տայ»* (Յհ 4.14): Այստեղ Տէրը կը սորվեցնէ մեզի որ պէտք չէ ընենք մարդոց այն ինչ որ մարդիկ կ'ընեն մեզի: Պէտք չէ վրեժ լուծենք: Պէտք չէ ոխ պահենք: Եթէ անոնք մեզ անօթի կը պահեն, երբ առիթը ներկայանայ՝ մենք ալ մեր կարգին պէտք չէ զանոնք անօթի պահենք: Եթէ անոնք մեզ գործէ կը զրկեն, մենք ալ պէտք չէ զանոնք գործէ զրկենք, եթէ առիթը բացուի: Եթէ մեզ կը բամբասեն, առիթը ներկայանալուն պէս՝ մենք ալ պէտք չէ բամբասենք զանոնք: Եթէ այդպէս ընենք՝ անոնցմէ տարբեր չենք ըլլար երբեք:

«Քանի հրեաները Սամարացիներուն հետ երբեք չեն յարաբերիր» (Յհ 4.9):

1.- Նախ բացատրենք թե ինչո՛ւ Սամարացիներ երբեք չէին յարաբերեր հրեաներուն հետ: Սամարիան Իսրայէլի (հիւսիսի) թագաւորութեան մայրաքաղաքն էր, որ հիմնուած էր Ք. Ա. 9-րդ դարուն, Իսրայէլի Ամրի թագաւորին կողմէ (Գ.Թգ 16.23-24):

Ովսէայի թագաւորութեան ժամանակաշրջանին (732-722), Ասորեստանի Սաղմանասար Ե. թագաւորը (726-722) յարձակեցաւ ու պաշարեց Սամարիան (Դ.Թգ 17.5): Երեք տարիներու պաշարումէ ետք, զայն գրաւեց եւ անոր բնակիչներուն մէկ մասը գերի տարաւ Ասորեստան (Դ.Թգ 17.6) եւ անոնց փոխարէն, հեթանոսներ բերաւ ու բնակեցուց Սամարիայի քաղաքներուն մէջ (Դ.Թգ 17.24):

Սաղմանասար թագաւորին յաջորդեց Սարգոն Բ. թագաւորը, որ 722-ին գրաւեց Սամարիան իր ամբողջութեանը մէջ եւ այս ձեւով վերջ գտաւ հիւսիսի թագաւորութիւնը: Սարգոն թագաւոր Սամարիայի մէջ բնակող Իսրայէլի տասը ցեղերը գերի տարաւ Ասորեստան եւ անոնց փոխարէն Ասորեստանի հեթանոս ցեղերը բերաւ ու բնակեցուց

Սամարիայի մէջ, ճիշդ ինչպէս Սաղմանասար թագաւորը ըրած էր:

Այնուհետեւ, Սամարիան դարձաւ հեթանոսներով խառն շրջան մը: Ժամանակի ընթացքին, Սամարիա բերուած հեթանոսները, խառնուեցան տեղաբնակ հրեաներուն հետ եւ սկսան անոնց հետ խառն ամուսնութիւններ կնքել, ինչ որ Աստուած խստիւ արգիլած էր:

Հրեաներ, ոչ միայն սկսան խառն ամուսնութիւններ կնքել Ասորեստանէն բերուած հեթանոսներուն հետ, այլ նաեւ իւրացուցին անոնց սովորութիւններէն ոմանք (Դ.Թգ 17.25-41): Ասիկա պատճառ դարձաւ, որ Հրեաստանի հրեաները իրենց կապը ամբողջութեամբ խզեն Սամարիայի մէջ բնակող հրեաներուն հետ եւ դառնան անոնց ոխերիմ թշնամիները:

Համաձայն հրեաներուն, ռեւէ մէկը որ կը բնակէր Սամարիայի մէջ, մեղաւոր մըն էր ու անէծքի ենթակայ, եւ ուստի՝ երբեք չէր կրնար տեղ ունենալ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ եւ ենթակայ էր Աստուծոյ դատապարտութեան:

«Իրաւունք չունի՞նք ըսելու՝ թէ դուն Սամարացի ես եւ դեւ կայ մէջդ» (Յե 8.48): Հրեաներուն կողմէ մեր Տիրոջ ուղղուած այս խօսքը յստակօրէն ցոյց կու տայ անոնց մեծ

ատելութիւնը Սամարիայի բնակիչներուն հանդէպ:

2.- Յիսուսի աշակերտները իրենք եւս համոզուած էին, որ Սամարացիներ ենթակայ էին դատապարտութեան, եւ հետեւաբար, պէտք չէր յարաբերիլ անոնց հետ: Մեր Տիրոջ վերաբերմունքը բոլորովին տարբեր էր: Ան երբեք դժուարութիւն չունէր յարաբերելու Սամարացիներուն հետ, այլ խօսքով՝ «մեղաւոր նկատուած» մարդոց հետ: Տիրոջ խօսակցութիւնը Սամարացի կնոջ հետ դաս մըն էր նաեւ իր աշակերտներուն՝ որ պէտք չէր ատէին ու անարգանքով վերաբերէին Սամարացիներուն հետ: Հոսկէ կը քաղենք երկու դաս.-

ա.- Տէր Յիսուս առանց խտրութեան կը մօտենայ բոլորին եւ կ'ուզէ երկխօսութեան մէջ մտնել ամենէն մեղաւոր մարդոց հետ անգամ, որպէսզի զանոնք մաքրէ ու նորոգէ: Ան չ'անտեսէր մեր անտեսածը: Ինչ որ մեզի համար խոտելի է՝ իրեն համար խոտելի չէ: Ինչ որ մեզի համար մերժելի է՝ իրեն համար բացարձակապէս ընդունելի է:

բ.- Յիսուս, խօսելով մերժուած դասակարգին պատկանող այս Սամարացի կնոջ հետ, ուզեց սորվեցնել մեզի՝ իր

հետևորդներուն, որ պէտք է պատրաստ ըլլանք յարաբերելու ամենէն անտեսուած ու ամենէն ցած մակարդակին պատկանող մարդոց հետ անգամ: Այլ բացատրութեամբ, Յիսուս կ'ուզէ սորվեցնել մեզի, որ Աստուծոյ փրկութիւնը բոլորի՛ն համար է, բոլոր դասակարգերու ու բոլոր խաւերու մարդոց համար:

«Յիսուս պատասխանեց.- "Եթէ գիտնայիր Աստուծոյ պարգևը եւ թէ ո՛վ է որ քեզի կ'ըսէ՝ ջուր տուր ինձի, հաւանաբար դո՛ւն իրմէ ջուր պիտի ուզէիր, եւ անիկա քեզի կենսատու ջուր պիտի տար"» (Յհ 4.10):

1.- Կիւնը վիճաբանութեամբ սկսաւ բայց Յիսուս վիճաբանութիւնը երկխօսութեան վերածեց: Երբ մարդիկ կը մօտենան մեզի հետ վիճելու՝ քաղցր ու ազնիւ ըլլանք, որպէսզի վեճը եղբայրական մթնոլորտի վերածուի: Երբ մարդիկ թշնամական հոգիով կը մօտենան, մենք բարեկամական վերաբերմունք ցոյց տանք, որպէսզի բարեկամութիւն հաստատուի անոնց եւ մեր միջեւ: Ա՛յս էր ինչ որ Յիսուս ըրաւ Սամարացի կնոջ հետ խօսած ժամանակ:

2.- Յիսուսի երկխօսութեան նպատակը՝ վեճը շահիլ չէր, այլ՝ ճշմարտութիւնը բացայայտել: Մենք ալ, երբ մարդոց հետ խօսքի կամ նոյնիսկ վեճի բռնուինք՝ մեր նպատակը

թող ըլլայ ճշմարտութեան հասնիլ եւ ոչ թէ վեճը շահիլ :

3.- Հետաքրքրական է որ Յիսուս խուսափեցաւ Սամարացի կնոջ հետ վեճ ունենալէ: Վեճը երբեք մարդիկը չի հասցնէր ճշմարտութիւնը գտնելու ու գիտնալու, բայց մանաւանդ՝ ընդգրկելու: Վիճաբանութիւնը միշտ կը կուրցնէ մարդիկը եւ զանոնք անկարող կը դարձնէ տեսնելու ճշմարտութիւնը: Մեր Տէրը մեզի կը սորվեցնէ, որ պէտք է խուսափինք ուրիշին հետ վեճ ունենալէ, եթէ երբեք կ'ուզենք օգնել անոր գտնելու ճշմարտութեան, այլ խօսքով՝ փրկութեան ճամբան, եւ հետեւելու անոր: Եթէ Յիսուս Սամարացի կնոջ հետ վիճէր հրեաներուն ու Սամարացիներուն տարբերութեանց վերաբերեալ՝ խօսքի աւարտին կինը պիտի չգար այն եզրակացութեան, որ Յիսուս Քրիստոսն է խոստացուած Փրկիչը, եւ պիտի չերթար ու իր քաղաքացիներուն պիտի չըսէր. *«Եկէք տեսէք, մարդ մը կայ, որ իմ բոլոր ըրածներս ըսաւ ինձի: Արդեօք ա՞ն է Քրիստոսը»* (Յհ 4.29): Այստեղ մեր դիմաց կը պարզուին երկու կարեւոր ճշմարտութիւններ.-

ա.- Երկխօսութեան ընթացքին Յիսուսի հիմնական նպատակն էր՝ կնոջ հոգիին աչքերը

բանալ, որպէսզի զինք տեսներ ու ճանչնար իբրեւ Տէր ու Փրկիչ: Իր այս կեցուածքով, Տէրը կը ստրվեցնէ մեզի, որ երբ խօսինք մարդոց հետ, վէճը յաղթելու մասին չմտածենք, այլ մեր հիմնական նպատակը թող ըլլայ՝ մարդիկը առաջնորդել իրեն:

բ.- Երբ կինը դադրեցաւ Յիսուսի հետ վիճելէ եւ երկխօսութեան սկսաւ՝ միայն այն ատեն սկսաւ ճանչնալ զայն: Մենք եւս, եթէ կ'ուզենք Յիսուսը ճանչնալ ու իր կամքը գիտնալ, պէտք է դադրինք հետը վիճելէ ու աղօթքով երկխօսութեան մէջ մտնենք իրեն հետ: Շատ մարդիկ, նոյնիսկ հաւատացեալներ, փորձութեան պահերուն կը սկսին վիճիլ Տիրոջ հետ ու հարցադրումներ կատարել: Այսպէս ընելով երբե՛ք չենք կրնար ճանչնալ Տէրը ու գիտնալ իր կամքը: Տիրոջ կամքը կը գիտնանք միայն այն ատեն՝ երբ դադրեցնենք վէճն ու կասկածամտութիւնը եւ խոնարհութեամբ հարցնենք իրեն թէ ի՛նչ բան կ'ուզէ ստրվեցնել մեզի այս կամ այդ փորձութեան ընդմէջէն: Յիշեցէք որ գլխաւոր պատճառը թէ ինչո՛ւ Փարիսեցիներ ու Օրէնքի ուսուցիչներ չկրցան ճանչնալ Յիսուսի Փրկչական հանգամանքը՝ Տիրոջ հետ անոնց վիճաբանելու ախորժակն ու կասկածամտութիւնն էր:

4.- *«Եթէ գիտնայիր Աստուծոյ պարգելը...»:*
Ի՞նչ է Աստուծոյ պարգելը: Աստուծոյ մեծագոյն պարգելը մեզի՝ իր Որդին է: Քրիստոս այցելեց Սամարացի կնոջ եւ իր այցելութիւնը՝ Սամարացի կնոջ տրուած պարգել մը սեպեց: Սիրելի՛ ընթերցող, ուշադրութեանդ կ'ուզեմ յանձնել հետեւեալ քանի մը կէտերը.-

ա.- Երբ Յիսուս կ'այցելէ մեզի, այլ խօսքով՝ երբ կը թակէ մեր սիրտին դուռը՝ ասիկա պարգել մըն է մեզի, զայն պէտք չէ մերժենք: Քրիստոս զանազան ձեւերով, ամէն օր կ'այցելէ մեզի:

բ.- Քրիստոս, Աստուծոյ յաւիտենական պարգելն է մեզի: Անիկա ժամանակաւոր կամ ժամանակին հետ անցնող ու փճացող պարգել մը չէ: Մեր կողմէ մարդոց տրուած կամ մարդոց կողմէ մեզի տրուած բոլոր պարգելները ժամանակաւոր են, եւ ուստի՝ ժամանակի ընթացքին պիտի փճանան, բայց Աստուծոյ կողմէ մեզի տրուած պարգելը՝ Յիսուս Քրիստոսը, յաւիտենական է, ինչպէս ինքն իսկ Սամարացի կնոջ ըսաւ. *«Ով որ իմ տալիք ջուրէս իմէ՛ յաւիտեան պիտի չճարանայ»* (Յհ 4.14):

գ.- Ոեւէ պարգելատու, չի կրնար նոյնանալ ինքնիր տուած պարգելին հետ, բացի

Քրիստոսէ: Երկրաւոր հասկացողութեամբ, պարգելը ուրիշ է, եւ պարգել տուողը՝ ուրիշ, բայց տարբեր է Աստուծոյ Որդիին պարագան: Քրիստոս ի՛նքն է պարգետողը եւ ի՛նքն է պարգետուածը: Այլ խօսքով՝ Տէրը ինքզի՛նք է որ կը պարգելէ: Ան իր քովէն չի պարգելեր մեզի, այլ՝ ինքզի՛նք կը պարգելէ, իր անձը կու տայ: Յիշեցէք խաչին վրայ Յիսուսի մահը: Աստուած հրեշտակ մը չղրկեց որպէսզի մեռնէր մեր մեղքերու թողութեան համար, այլ իր Որդին ղրկելը, ինքնին ցոյց կու տայ, թէ Յիսուս ինքզի՛նք է որ կը շնորհէ մարդուն:

դ.- Եթէ դուն, պարգել մը կամ նուէր մը ունենաս եւ զայն տաս ուրիշին՝ ալ ատիկա քուկո ըլլալէ կը դադրի եւ կը դառնայ ուրիշին սեփականութիւնը: Նոյնը չէ Յիսուսին պարագան: Յիսուս իբրեւ Աստուծոյ պարգելը մեզի տրուած, միակ պարգելն է որ երբ զայն տանք ուրիշին՝ դարձեալ մե՛րը կը մնայ:

ե.- «Պարգել» բառին գործածութիւնը նաեւ մեզի կը յիշեցնէ որ *«Փրկութիւնը... Աստուծոյ պարգելն է»* (Եփ 2.8-9): Առաքեալը կը բացատրէ, որ մենք Աստուծոյ շնորհքովը փրկուեցանք, եւ թէ անիկա մեր արժանիքը չէ ու մեր «գործերով շահուած չէ»: Պարգել կը կոչենք միայն այն բանը որուն համար մենք չենք աշխատած, չենք

քրտնած ու տքնած, ահա թե ինչու փրկութիւնը «պարգեւ» կը կոչուի:

5.- *«Եթէ գիտնայիր... թէ ո՛վ է որ քեզի կ'ըսէ...»*: Շատեր կան, որոնք չեն գիտեր Աստուծոյ պարգեւին՝ Յիսուսի արժէքը: Շատեր կան, որոնք չեն անդրադառնար այն անպատմելի սիրոյն, որ Յիսուս ունի մեզի հանդէպ: *«Եթէ գիտնայիր... թէ ո՛վ է»*: Այո՛, եթէ մարդիկ գիտնային թէ ո՛վ էր Յիսուս, եթէ գիտնային Յիսուսի մասին, եթէ ճանչնային զայն, եթէ գիտնային թէ որքան զիրենք կը սիրէ՝ բոլորը պիտի փոխուէին, բոլորը իրեն պիտի յանձնուէին ու վստահէին, բոլորը զայն պիտի սիրէին ու անոր կամքը կատարէին: Բայց բոլոր մարդիկը չեն ճանչնար Յիսուսը. եւ եթէ չեն ճանչնար՝ ի՞նչպէս զայն պիտի սիրեն. եթէ չեն ճանչնար՝ ի՞նչպէս իրեն պիտի վստահին. եւ եթէ չեն վստահիր՝ ի՞նչպէս իրեն պիտի յանձնուին: Ո՞վ կը յանձնուի մէկու մը որուն չի ճանչնար: Ո՞վ իր կեանքը կը դնէ մէկու մը ձեռքին մէջ, որուն չի վստահիր: Ահա թե ինչո՛ւ կարելոր է, որ աղօթքի պահուն խնդրենք Տիրոջմէն որ օգնէ մեզի ճանչնալու զինք, վստահելու իրեն, սիրելու իրեն, այդ ձեռով միայն կրնանք ամբողջութեամբ իրեն յանձնուիլ:

«Եթէ գիտնայիր... թէ ո՛վ է»: Ոմանց համար Յիսուս լոկ հրաշագործ Աստուած մըն է, ուրիշներուն համար՝ պարգեւներ ու շնորհքներ բաշխող մը, ուրիշներուն համար՝ նեղութեանց ստեն պաշտպան մը, եւ տակաւին ուրիշներուն համար՝ ազատարար մը, օգնական մը, ամենակալ Տէր, Արարիչ, Բարձրեալ: Գալով մեզի, սիրելիներ, ո՛վ է Յիսուս մեզի համար, իբրեւ ի՞նչ կը ճանչնանք զայն: Իբրեւ Տէ՞ր մը, թէ՛ իբրեւ մե՛ր Տէրը: Իբրեւ առաջնո՞րդ մը, թէ՛ իբրեւ մե՛ր առաջնորդը: Կը ճանչնա՞նք զայն իբրեւ հաւատարիմ բարեկամ ու ընկեր, իբրեւ սիրելի եղբայր. իբրեւ մէկը՝ որ կը նախանձի մեզի համար եւ չ՛ուզեր որ սիրենք ռեւէ մէկը կամ ռեւէ բան իրմէ աւելի. իբրեւ մէկը՝ որ կ՛ուզէ մօտենալ ու մտերմանալ մեզի. իբրեւ մէկը՝ որ կ՛ուզէ մեզ իր գիրկը առնել ու զգուել. իբրեւ մէկը՝ որ կը փափաքի վայելել մեր սէրը ու վայելենք իր սէրը. իբրեւ մէկը՝ որուն համար հաճոյք է մեզ տեսնել աղօթքով իր ներկայութեան մէջ կանգնած:

6.- «Ձուր տուր ինձի»: Ո՛հ, ի՞նչ մեծ պատիւ Սամարացի կնոջ համար: Անպատմելի առիթը ներկայացած էր իրեն, ջուր խմցնելու տիեզերքի Արարիչ Աստուծոյն: Ի՞նչ զարմանք: Արարիչը արարածէն ջուր կ՛ուզէ: Այսօր, դեռ Աստուած կը շարունակէ ջուր ուզել մեզմէ: Յիսուս որ Կենաց

Գետն է, այսօր քեզի կ'ըսէ. «Չուր տուր ինձի»,
այլ խօսքով՝ յագեցուր ծարաւս որ ունիմ քեզի
հանդէպ: Քրիստոս իր սիրտին ու հոգիին մէջ
ծարաւ ունի մարդ արարածին հանդէպ: Խաչին
վրայ եւս ան ըսաւ. «Ծարաւ եմ» (Յհ 19.28):
Յիսուսի ծարաւը կը յագեցուի, երբ մարդիկ իրեն
գան ու խաչով իրագործուած փրկութիւնը
ընդունին:

Սիրելիներ, ալ ծարաւ մի՛ պահէք ձեր
Փրկիչը, ձեր Աստուածը, ձեզ անչափօրէն սիրող
Յիսուսը. եկէ՛ք իրեն, յանձնուեցէ՛ք իրեն,
որպէսզի յագենայ ձեզմով ու յագեցնէ ձեզ,
կշտանայ ձեզմով ու կշտացնէ ձեզ, ուրախանայ
ձեզմով եւ ուրախացնէ ձեզ, փառաւորուի
ձեզմով ու փառաւորէ ձեզ:

«Չուր տուր ինձի»: Այս բառերը ցոյց կու
տան, թէ Յիսուս կը տանջուի երբ մարդիկը իրմէ
հեռու կը մնան: Կը տանջուի՝ ո՛չ թէ որովհետեւ
պէտք ունի մարդոց, այլ որովհետեւ կը սիրէ
մարդիկը: Դուն պիտի չտանջուէի՞ր եթէ
սիրելիներդ քեզմէ հեռու ապրէին:

7.- «Հաւանաբար դո՛ւն իրմէ ջուր պիտի
ուզէիր»: Այո՛, եթէ գիտնայիր թէ Յիսուս որքա՛ն
զօրեղապէս կը փափաքի «կենսատու ջուր» տալ
քեզի՝ «հաւանաբար դո՛ւն իրմէ ջուր պիտի
ուզէիր»: Եթէ գիտնայիր թէ Յիսուս որքա՛ն քեզ

կը սիրէ եւ կ'ուզէ քեզ իր սիրոյն ու հետաքրքրութեան առարկան դարձնել՝ դուն եւս քու կարգիդ զայն պիտի սիրէիր եւ քու սիրոյդ միակ առարկան դարձնէիր:

Ի՞նչն է պատճառը որ մարդիկ չեն գար Քրիստոսի: Պատճառը այն է որ անոնք չեն ճանչնար Քրիստոսը: Բայց անգամ մը որ գիտնան թէ ո՛վ է Քրիստոս, եւ թէ որքա՛ն կը սիրէ զիրենք ու փրկել կ'ուզէ՝ ո՛չ թէ հաւանաբար, այլ՝ վստահաբար պիտի գան իրեն եւ կենսատու ջուր խնդրեն իրմէ:

8.- *«Եւ անիկա քեզի կենսատու ջուր պիտի տար»*: Կենսատու ջուրը Սուրբ Հոգին է (7.38-39): Ինչո՞ւ Սուրբ Հոգին կը կոչուի՝ կենսատու ջուր: Քանի մը ճշմարտութիւններ պարզելու համար.-

ա.- Նախ եւ առաջ, կարծէք Յիսուս բաղնաւանի մըն է որ կ'ընէ Յակոբ նահապետի փորած ջրհորի ջուրին եւ Սուրբ Հոգիի ջուրին միջեւ: Յակոբ նահապետի ջրհորին ջուրը հոսուն ջուր չէ, մշտանորոգ ջուր չէ, կենսատու ջուր չէ, մինչդեռ Սուրբ Հոգիին ջուրը հոսուն է, մշտանորոգ է, կենսատու է:

բ.- «Կենսատու»: Կը նշանակէ՝ կեանք տուող: Սուրբ Հոգին «կենսատու» կը կոչուի, որովհետեւ ի՛նքն է որ կեանք կու տայ՝ մեղքի մէջ մեռած մարդուն: Ի՛նքն է որ մոլութեանց

սերմերը՝ առաքինութեանց սերմերու կը վերածէ: Ի՛նքն է որ մեռած սիրտը՝ զԱստուած փառաբանող տաւիղի կը վերածէ: Ի՛նքն է որ անօրէնութեան փուշերը՝ արդարութեան վարդերու կը փոխակերպէ: Ի՛նքն է որ Չարին ստրուկը դարձած մարդիկը՝ երկինքի Թագաւորին զաւակները կը դարձնէ: Ի՛նքն է որ չարախօս լեզուն՝ Յիսուսի պատգամախօսը կը դարձնէ: Ի՛նքն է որ կորուստի ճամբէն քալողը՝ փրկութեան ճամբու կը բերէ: Ի՛նքն է որ դառնութեամբ լեցուն կեանքը՝ քաղցրութեան առատահոս գետի կը վերածէ: Ի՛նքն է որ մեղքէն իշխուածը՝ մեղքի վրայ իշխող կը դարձնէ: Ի՛նքն է որ հաւատքի մեր չորցած գաւազանները՝ ծաղկուն ու պտղաբեր կը դարձնէ: Ի՛նքն է որ մահէն վախցող արարածը՝ մա՛հ փնտռողի կը վերածէ, գիտնալով որ անով Անմահին քով է որ կ'երթայ:

գ.- «Ձուր»: Ինչո՞ւ Սուրբ Հոգին կը նմանցուի ջուրի: Ցոյց տալու համար որ մարդուն մէջ ծարաւ մը կայ ու այդ ծարաւը միայն ի՛նք կրնայ յագեցնել: Եթէ մարդը՝ չ'ապրիր Աստուծոյ հետ ու Աստուծոյ համար՝ մի՛շտ ծարաւ պիտի մնայ, մի՛շտ կարօտ Սուրբ Հոգիի կենսատու ջուրին: Այո՛, մարդը ստեղծուած է Աստուծոյ կողմէ ու Աստուծոյ

համար, Աստուծոյ հետ ապրելու ու գործելու համար, Աստուծոյ մէջ բնակելու ու զԱստուած իր մէջ բնակեցնելու համար, Աստուծոյ հետ ու դէպի Աստուած քալելու համար, Աստուծոյ բարեկամ ըլլալու ու Աստուծոյ բարեկամութիւնը վայելելու համար, Աստուծոյ խօսակիցն ու խօսնակը ըլլալու համար: Եթէ մարդ արարածը ստեղծուած է այս բոլորը ըլլալու ու ընելու նպատակով եւ ինք չ'ընէր այս բոլորը, կը նշանակէ թէ ան չ'ապրիր այն նպատակին համար որուն համար ստեղծուած է, այն ծրագիրին համար որ իր առջեւ դրուած է Աստուծոյ կողմէ:

9.- *«Եւ անիկա քեզի կենսատու ջուր պիտի տար»:* Վերջին մատնանշում մը: Համաձայն այս բառերուն, Յիսուս ի'նքն է որ կենսատու ջուրը, այսինքն՝ Սուրբ Հոգին մեզի կու տայ: Արդ, Յիսուս ի'նք Սուրբ Հոգին կու տայ կամ կը դրկէ մեզի, թէ՛ Հայրը: Աստուածաշունչին վրայ հիմնուելով կարելի է բազմաթիւ համարներ յիշել որոնք երբեմն ցոյց կու տան որ Հայրն է Սուրբ Հոգին դրկողը (Յհ 14.26), երբեմն ցոյց կու տան որ Որդին է Սուրբ Հոգին դրկողը (Յհ 15.26), եւ երբեմն ալ ցոյց կու տան որ Սուրբ Հոգին ինքնակամօրէն կ'իջնէ (Գրծ 2.1-4):

Այստեղ վարդապետական ու
աստուածաբանական հարցերու մէջ մտնել չեմ
ուզեր, որովհետեւ չեմ կարծեր որ ատիկա ռեւէ
ձեւով ձեզի օգտակար պիտի դառնայ: Ինչո՞վ
կ'օգտուին մարդիկ երբ գիտնան թէ Սուրբ Հոգին
ուրկէ՞ եւ ի՞նչպէս կը բղխի կամ կը տրուի, երբ
անդին երբեք զայն ստացած չեն ու անոր
հպումը երբեք զգացած չեն:

Հոս պարզապէս մէկ նշում կ'ուզեմ ընել,
այն՝ որ Հայրը, Որդին եւ Սուրբ Հոգին մէ՛կ
Աստուած է, մէ՛կ թագաւորութիւն, մէ՛կ
իշխանութիւն, մէ՛կ տէրութիւն: Անոնք երեք
անձեր են, բայց ո՛չ երեք աստուածութիւններ,
այլ՝ մէ՛կ աստուածութիւն, կամ՝ մէ՛կ
աստուածային էութիւն: Եւ քանի որ Սուրբ
Երրորդութիւնը մէ՛կ աստուածային էութիւն է,
բնականօրէն, Հայրը ինչ որ կամենայ, Որդին ու
Սուրբ Հոգին նոյն ատեն՝ նո՛յն բանը կը
կամենան: Հայրը ինչ որ գործէ, Որդին ու Սուրբ
Հոգին իրեն հետ կը գործեն եւ նո՛յն գործը կը
գործեն: Բայց հետաքրքրական կ'ըլլայ յիշել որ
Երրորդութեան անձերէն իւրաքանչիւրը ունի իր
դերը մեր փրկութեան մէջ: Օրինակները
բազմաթիւ են: Յիշեմ անոնցմէ միայն մէկը: Երբ
9.14-ին մէջ կը կարդանք. *«Յաւիտենական
Հոգիին միջոցաւ, Քրիստոս ինքզինքը որպէս*

անարատ զոհ Աստուծոյ մատուցանեց, որպէսզի իր արիւնով մաքրէ ձեր խղճմտանքը մեռելական գործերէ, եւ դուք կարենաք կենդանի Աստուածը պաշտել»:

Տուեալ համարին մէջ կը յիշուին Հայրը, Որդին եւ Սուրբ Հոգին առանձնաբար, եւ սա ցոյց կու տայ որ աստուածութիւնը երեք անձերէ կը բաղկանայ: Թէպէտ աստուածային երեք անձերը առանձնաբար կը յիշուին, բայց համարը մէ՛կ գործի ու մէ՛կ նպատակի մասին է որ կը խօսի, եւ ասիկա մարդուն փրկութիւնն է: Այսպէս, ունինք Որդին, որ ինքզինքը որպէս անարատ զոհ Հօր Աստուծոյ մատուցանեց: Ունինք Սուրբ Հոգին, որուն միջոցաւ տեղի ունեցաւ ընծայումը: Եւ ունինք Հայրը, որ ընդունեց մատուցուած ընծան:

Տուեալ բացատրութիւնը հարկաւ չի նշանակեր որ Երրորդութեան անձերէն իւրաքանչիւրը իրեն յատուկ գործ մը ունի, որ միւսէն անկախ է: Միայլ հասկացողութեան տեղ չտալու համար, դարձեալ կը կրկնենք, որ Հայրը, Որդին եւ Սուրբ Հոգին նո՛յն գործն է որ կ'ընեն, նո՛յն կարողութիւնը ունին, եւ մարդուն համար նո՛յն ծրագիրն ու նպատակը ունին:

Մէկը միւսէն աւելի չէ բանով մը:

Մէկը միւսէն առաջ չէ ժամանակով:

Մէկը միւսէն հօօր չէ իշխանութեամբ:
Մէկը միւսէն գերադաս չէ
թագաւորութեամբ:

Մէկը միւսէն անկախ չէ պաշտօնով:

Մէկը միւսէն բաժնուած չէ գործով:

Մէկը միւսէն տարբեր չէ բնութեամբ:

Վերադառնալով մեր բացատրած համարին՝ *«Անիկա քեզի կենսատու ջուր պիտի տար»*: «Պիտի տար» բառերը կը պարզեն, որ Յիսուս կը փափաքէր Սուրբ Հոգիին հպումը շնորհել Սամարացի կնոջ: Այդ հպումով, կինը պիտի ունենար իր մեղքերուն գիտակցութիւնը, եւ մեղքերուն գիտակցութիւնը պիտի օգնէր իրեն, տեսնելու Յիսուսի անձին մէջ ազատարար Փրկիչին ներկայութիւնը եւ փաթթուելու անոր սուրբ ոտքերուն:

«Կինը ըսաւ.- "Տէ՛ր, դուն դոյլ անգամ չունիս, եւ ջրհորը խորունկ է. ուրեմն ուրկէ՞ պիտի ունենաս կենսատու ջուրը"» (Յհ 4.11):

1.- Յիսուս «կենսատու ջուր» ըսելով կ'ակնարկէր Սուրբ Հոգիին, մինչդեռ Սամարացի կինը կարծեց որ Յիսուս Յակոբ նահապետի ջրհորին ջուրին մասին է որ կը խօսէր իրեն: Ասիկա միակ անգամը չէր որ սխալ կը հասկցուէր Յիսուս: Ան շատ անգամներ սխալ հասկցուեցաւ մարդոց կողմէ: Օրինակ, երբ

աշակերտներուն ըսաւ. «Մեր բարեկամը՝ Ղազարոս քնացած է, երթամ արթնցնեմ զինք», աշակերտները կարծեցին որ Յիսուս անոր քնանալուն կ'ակնարկէր, մինչդէտ Յիսուս «Ղազարոսի մահուան ակնարկութիւն կ'ընէր» (Յհ 11.12-13): Ամէն անգամ երբ Յիսուս «մեղաւոր»ի մը տունը երթար ընթրիք ընելու կամ անոր հետ խօսակցելու՝ իր ամբողջ առաքելութիւնը սխալ կը հասկցուէր (Ղկ 19.7): Երբ ըսաւ. «Քանդեցէ՛ք այս տաճարը, եւ երեք օրէն՝ ես պիտի վերաշինեմ զայն», դարձեալ, հրեաներ կարծեցին որ կ'ակնարկէր նիւթական տաճարին, մինչդէտ «տաճարը որուն մասին Յիսուս կը խօսէր՝ իր մարմինն էր» (Յհ 2.19-21): Երբ Յիսուս կը խօսէր իր մարմինը ուտելու եւ արիւնը խմելու մասին, հրեաներ սխալ հասկցան զինք եւ զայթակողած՝ ըսին. «Ի՞նչպէս կրնայ այս մարդը իր մարմինը մեզի տալ ուտելու համար» (Յհ 6.51-52): Երբ Յիսուս իր աշակերտներուն ըսաւ. «Ան որ սուր չունի՝ թող իր վերարկուն ծախէ եւ իրեն համար սուր գնէ», անոնք կարծեցին որ Յիսուս նիւթական սուրի մասին էր որ կը խօսէր (Ղկ 22.36-38): Երբ Յիսուս Նիկողեմնոսին ըսաւ թէ մարդ վերստին պէտք է ծնանի որպէսզի կարենայ Աստուծոյ արքայութիւնը մտնել՝ Նիկողեմնոս բառացիօրէն

հասկցաւ իր խօսքը եւ շփոթի մատնուեցաւ (Յհ 3.3-4):

Մարդիկ, ոչ միայն Քրիստոսի խօսքերը սխալ կը հասկնային, այլ նոյնիսկ անոր ինքնութեան վերաբերեալ անոնց պատկերացումը շիտակ չէր: Ոմանք զինք պարզապէս ատաղձագործի մը որդին կարծեցին, ուրիշներ՝ զինք կարծեցին Յովհաննէս Մկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիա մարգարէն, ուրիշներ՝ Երեմիան, ուրիշներ՝ հին մարգարէներէն մին (Մտ 13.55, 16.14): Տակաւին շատ են այն համարները (Յհ 7.5, 14.4-5, 7-8: Մր 4.41, եւ այլն) որոնք ցոյց կու տան, որ մեր Տէրը յաճախ սխալ հասկցուեցաւ: Այսօր ալ պատմութիւնը նոյնն է: Այսօր ալ Յիսուս եւ իր առաքելութիւնը սխալ հասկցուած են շատ մը մարդոց կողմէ:

Ոմանց համար Յիսուս պարզապէս հիւանդութիւններ բժշկող Աստուած է: Ուրիշներ զինք կը կարծեն դժոխքի կրակէն ազատող մը: Ուրիշներ՝ խիստ դատաւոր մը: Ուրիշներ՝ մեղքեր ներող մը: Ուրիշներ՝ Չարին դէմ պայքարելու զօրութիւն տուող մը: Ուրիշներ՝ իր կամքը պարտադրել ուզող թագաւոր մը: Եւ ամենէն զարմանալին, մարդիկ ալ կան որոնք զինք կը կարծեն մէկը՝ որ անտարբեր է մեր

ցաւին հանդէպ, մէկը՝ որ հոգ չընէր մեր ունեցած հոգերուն համար, մէկը՝ որ չի տազնապիր մեր հետ: Եւ շատ հետաքրքրական է որ նոյնիսկ իր ժամանակի մարդոց մէջ նաեւ կային այնպիսիներ՝ որոնք կը կարծէին որ Յիսուս անտարբեր է մարդոց ցաւին ու վիշտին հանդէպ: Աւետարաններուն մէջ կը գտնենք համարներ որոնք կը հաստատեն մեր ըսածը, այսպէս, օրինակ.-

«Վարդապէ՛տ, հոգդ չէ՞ որ մենք կը կորսուինք» (Մր 4.38): *«Տէ՛ր, հոգդ չէ՞ որ քոյրս առանձին ձգած է զիս գործիս մէջ»* (Ղկ 10.40): *«Վարդապէ՛տ, գիտենք որ ճշմարտախօս մէկն ես եւ բնաւ հոգ չես ըներ թէ ուրիշներ ի՛նչ կ'ըսեն»* (Մր 12.14: Մտ 22.16):

Որքա՛ն ցաւալի: «Հոգդ չէ՞» կը հարցնեն Տիրոջ որ ամենէն շատ մեզի հոգ կը տանի: Այսօր որքա՛ն մարդիկ կան որոնք կը կարծեն, որ Յիսուս անտարբեր է մեր ցաւին հանդէպ: Բայց իրականութիւնը ճիշդ հակառակն է: Մարդիկ իրե՛նք է որ անտարբեր են Յիսուսի ցաւին ու վերքին հանդէպ: Յիսուսի տառապանքը խաչով չաւարտեցաւ: Յիսուս այսօ՛ր ալ կը տառապի: Ան ամէ՛ն օր կու լայ ու կը չարչարուի երկինքի մէջ, երբ կը տեսնէ մարդիկը անտարբեր իրենց հոգիներու

փրկութեան հանդէպ, երբ կը տեսնէ անոնց ապրած մեղքի կէանքը, երբ կը տեսնէ որ անոնք դժոխքի ճամբան բռնած են ու ետ դառնալ չեն ուզեր, երբ կը տեսնէ որ անոնք բնաւ երբե՛ք իր արքայութեամբ չեն հետաքրքրուած:

Ո՛չ, Յիսուս անտարբեր չէ մեր ցաւին հանդէպ: Եթէ կան 2-3 համարներ որոնք երեւութապէս ցոյց կու տան, որ ան անտարբեր է մեր ցաւին կամ նեղութեան հանդէպ, բայց անդին, կան բազմահարիւր համարներ եւ բազմաթիւ առակներ, որոնք բացայայտօրէն կը պարզեն, որ Յիսուս պատմութեան ամենէն գթառատ, ամենէն գորովալից ու ամենէն քաղցր Փրկիչն է, Ազատարարն է, Եղբայրն է, Բարեկամն է, Ընկերն է, Հովին է, միակը՝ որ մեզ ամբողջապէս կը հասկնայ, լիովին կ'ըմբռնէ, եւ կատարեալ սիրով մը կը սիրէ:

Կը բաւէ որ յիշէք կորսուած ոչխարին ետեւէն զացող հովիւին օրինակը, անառակ որդիին տուն վերադարձին սպասող հայրական գիրկը, կորսուած դրամը յատուկ ուշադրութեամբ փնտռող կնոջ օրինակը, իր անձը ոչխարներուն համար զոհող հովիւին օրինակը, եւ պիտի համոզուիք, որ Ադամէն մինչեւ այսօր, մարդկային պատմութեան ամենէն մեծ հոգատարը, խնամատարը,

մարդասէրը, մարդուն մասին մտածողն ու
մարդուն կոտրած հոգին բուժողը՝ Յիսուս ինքն
է:

Ինչո՞ւ մարդիկ կը մտածեն թէ Քրիստոս չի
հասկնար զիրենք եւ չեն անդրադառնար որ
իրե՛նք է որ չեն հասկնար զինք: Քանի՞ հոգիներ
կը հասկնան որ Յիսուսի փնտռածը՝ մարդոց
հետ մտերիմ ու տաքուկ յարաբերութիւնն է:
Քանի՞ հոգիներ կ'անդրադառնան որ իրենք
կարիքը ունին Յիսուսի, եւ թէ՛ իրենց սիրտը
միա՛յն Յիսուսով կրնայ լեցուիլ ու կշտանալ,
գեղեցկանալ ու խաղաղութեամբ համակուիլ:
Քանի՞ հոգիներ իրենց գործերէն աւելի՛ Տիրոջ
գործին մասին է որ կը մտածեն: Քանի՞ հոգիներ
իրենց կամքէն առաջ՝ Տիրոջ կամքն է որ կը
հետապնդեն

Հոս կ'արժէ ուրիշ մատնանշում մը եւս
կատարել: Յոյց տուինք թէ ինչպէս Քրիստոսի
ժամանակակից մարդիկը յաճախ սխալ կը
հասկնային Յիսուսը, ցոյց տուինք նաեւ թէ
այսօր ալ մարդիկ կան որոնք սխալ կը հասկնան
Յիսուսը: Կարելոր է նկատի առնել, որ ինչպէս
Յիսուս սխալ կը հասկցուէր՝ դարերու
ընթացքին Յիսուսի հետեւորդները եւս յաճախ
սխալ հասկցուեցան, եւ այսօր, սիրելի՛
ընթերցող եղբայր եւ քոյր, դո՛ւն եւս իբրեւ

Յիսուսի հետեւորդը՝ կրնաս շատերու կողմէ սխալ հասկցուիլ: Երբ Աստուածաշունչին մասին խօսիս՝ մարդիկ կրնան քեզ «հետամնաց» կոչել: Ներումի մասին եթէ խօսիս՝ կրնան քեզ «տկար» կոչել: «Աջ երեսիդ ապտակ զարնողին միւս երեսդ դարձուր» եթէ ըսես՝ կրնան քեզ «ապուշ» նկատել: Եթէ թշնամիներուդ համար աղօթես՝ կրնաս «անմիտ» անուանուիլ:

2.- Յիսուս կնոջ կը խօսէր աննիթական ջուրի մասին, մինչդեռ կինը կը խօսէր նիթական ջուրի մասին: Ահաւասիկ երկու տարբեր հետաքրքրութիւններ: Մէկուն հետաքրքրութեան առարկան աննիթական ջուրն էր, իսկ միւսին հետաքրքրութեան առարկան՝ նիթական ջուրը: Գալով մեզի, ի՞նչ է մեր հետաքրքրութեան առարկան. նիթակա՞նը, թէ՛ աննիթականը. ժամանակաւո՞րը, թէ՛ յաւիտենականը. երկրայի՞նը, թէ՛ երկնայինը: Պօղոս առաքեալ մեզ կը հրաւիրէ մեր ուշադրութիւնը երկինք դարձնել, եւ երկնաւոր բաներու մասին խորհիլ եւ ո՛չ թէ երկրաւոր բաներու (Կղ 3.1-2):

Ինչո՞ւ երկինքի համար ստեղծուածներս՝ երկինքէն աւելի երկրի մասին մտածենք ու երկիրը սիրենք:

Ինչո՞ւ կապուիլ մեղքով տգեղցած այս աշխարհին եւ մեր ուշադրութիւնը չկեղորոնացնել երկինքի անսահման գեղեցկութեան վրայ:

Ինչո՞ւ սիրել աշխարհը ու մոռնալ աշխարհի Ստեղծիչը, որով եւ որուն համար ստեղծուեցանք (Հո 11.36):

Ինչո՞ւ հոգեւորապէս ծարաւ մնանք, երբ Կենաց Գետը մեր քովէն կը հոսի:

Ինչո՞ւ մեր սիրտերը անօթի մնան երբ Կեանքի Հացը՝ Քրիստոս, մեր սիրտի դրան առջեւ կանգնած, կը թակէ ու ներս մտնել կ'ուզէ (Յյտ 3.20):

3.- *«Տէ՛ր, դուն դոյլ անգամ չունիս, եւ ջրհորը խորունկ է»:* Քանի Սամարացի կինը՝ նիւթական ջուրի մասին կը մտածէր՝ բնականօրէն նաեւ նիւթական դոյլի մը մասին պիտի մտածէր: Հոսկէ կը սորվինք, որ եթէ նիւթական բաներու մասին մտածենք՝ մեր մտածելակերպը նիւթական մտածելակերպ կ'ըլլայ, եւ նիւթականէն անդին բան մը չենք կրնար տեսնել: Մինչդէռ, եթէ հոգեւոր իրականութեանց մասին մտածենք՝ մեր մտածողութիւնն ու մտածելակերպը հոգեւոր կ'ըլլայ:

4.- Շատ հետաքրքրական է որ Սամարացի կինը Յիսուսը կը կոչէ՝ «Տէ՛ր», բայց միաժամանակ կը յիշեցնէ իրեն, որ դոյլ չունի եւ ջրհորը խորունկ է: Մէկ կողմէ զայն կը պատուէ «Տէ՛ր» կոչելով, իսկ միւս կողմէ զայն կ'անարգէ, անոր կարողութիւնը սահմանափակելով՝ *«Դուն դոյլ անգամ չունիս»*: Քննե՛նք մենք զմեզ: Մենք ալ արդեօք նոյն բանը չե՞նք ըներ երբեմն: Մէկ կողմէ կը յայտարարենք որ Յիսուս Տէ՛ր ու Աստուա՛ծ է, իսկ միւս կողմէ՝ կը դժուարանանք հաւատալու իր ազատարար միջամտութեան, մեզի օգնելու իր կարողութեան: Զգո՛յ՛ջ ըլլանք: Տիրոջ չըսենք՝ *«Դուն դոյլ չունիս»*, այսինքն՝ *«Դուն կարողութիւն չունիս, դուն զօրութիւն չունիս, դուն կարելիութիւն չունիս»*: Տէրը ամէն կարողութիւն ունի: Յիշեցէք որ Յիսուս ի՛նքն էր որ երկինքէն հաց ու միս տեղացուց Սինայի անապատներուն մէջ: Ի՛նքն էր որ ապառաժներէն ջուր բղխեցուց: Ի՛նքն էր որ Ահարոնի մեռած գաւազանի կտորը կենդանացուց, ծաղկեցուց ու պտղատու դարձուց: Ի՛նքն էր որ Կարմիր ծովու անապահով ջուրերուն մէջ, ապահով ցամաք ճամբայ բացաւ Իսրայէլացիներուն առջեւ:

5.- *«Ջրհորը խորունկ է»*: Կինը կը մտածէր թէ Յիսուս ի՞նչպէս կրնար ջուր դուրս բերել

այդպիսի խորունկ ջրհորէ մը առանց դոյլի, եւ կը մոռնար որ Յիսուսի համար չկա՛ր խորունկ ջրհոր, այլ խօսքով, չկա՛ր անել կացութիւն, չկա՛ր դժուար լուծելի խնդիր, չկա՛ր անյոյս պարագայ, չկա՛ր ծանր գործ:

Միրելինէ՛ր, Յիսուսի համար դժուար բան չկայ: Անհասանելին Աստուած, ամէն բանի կրնայ հասնիլ: Անկարօտն Աստուած, ամէն տեսակ կարիքներու լուծումը ունի: «Ե՛ս եմ ճամբան» ըսողին առջեւ՝ փակ ճամբայ չկա՛յ: «Ե՛ս եմ դուռը» ըսողին դիմաց՝ գոց դուռ չկա՛յ: Մեր յոյսի Աղբիւրին համար՝ անյոյս պարագայ գոյութիւն չունի: Ապառաժներէն ջուր բղխեցնող Քրիստոսը՝ ամենէն քարացած մարդոց սիրտերէն անգամ կրնայ ապաշխարութեան արցունք բղխեցնել:

6.- *«Ջրհորը խորունկ է. ուրեմն ուրկէ՞ պիտի ունենաս կենսատու ջուրը»:*

ա.- Եթէ կինը Յիսուսի մօտ դոյլ տեսներ՝ պիտի չհարցնէր. *«Ուրկէ՞ պիտի ունենաս կենսատու ջուրը»:* Կինը կարիքը ունէր դոյլ տեսնելու Յիսուսի մօտ՝ որպէսզի հաւատար թէ ան կրնար ջուր հայթայթել: Ան չէր կրնար հաւատալ առանց տեսնելու: Յիսուս սակայն երանի տուաւ անոնց՝ որ առանց տեսնելու կը հաւատան իրեն (Յհ 20.29):

Միրելի՛ քարեկամ, դուն կը հաւատա՞ս Յիսուսին առանց տեսնելու զինք: Կը հաւատա՞ս որ կրնայ ջուր տալ քեզի առանց դոյլի: Կը հաւատա՞ս որ կրնայ վերքերդ բուժել առանց դեղի: Կը հաւատա՞ս որ կրնայ պաշտպանել քեզ առանց վահանի: Կը հաւատա՞ս անոր հպումին առանց ձեռքը տեսնելու: Կը հաւատա՞ս որ կողքիդ է առանց զինք տեսնելու:

բ.- *«Ուրկէ՞ պիտի ունենաս կենսատու ջուրը»:* Տէր Յիսուս Քրիստոսի հետ խօսած ատեն բնաւ մի՛ հարցներ՝ «ուրկէ՞», «ի՞նչպէս», «ինչո՞ւ», «ե՞րբ», այլ պարզապէս հաւատա՛, եւ հաւատա՛ առանց հարցադրումներու, առա՛նց կասկածի: Հարցում հարցնելուն մէջ սխալ բան չկայ, բայց հարցումները իրենց հետ կրնան կասկածներ, կասկածամտութիւններ ու անվստահութիւն բերել, մանաւանդ, եթէ անոնց պատասխան չտրուի կամ սխալ պատասխան տրուի:

գ.- Սամարացի կինը չէր անդրադառնար որ ինք Կենաց Գետին էր որ կը հարցներ՝ *«Ուրկէ՞ պիտի ունենաս կենսատու ջուրը»:*

Բայց կարելի՞ է Կենաց Գետին ըսել՝ «Ջուր չունիս»: Կարելի՞ է կենսատու Հացին ըսել՝ «Հաց չունիս»: Կարելի՞ է բժիշկին ըսել՝ «Չե՛ս կրնար բժշկել». կամ Քաւիչին՝ «Չե՛ս կրնար քաւել»:

Մաքրողին՝ «Չե՛ս կրնար մաքրել». Սրբողին՝ «Չե՛ս կրնար սրբել». Ազատարարին՝ «Չե՛ս կրնար ազատագրել». Փրկիչին՝ «Չե՛ս կրնար փրկել»:

դ.- *«Ուրկէ՞ պիտի ունենաս կենսատու ջուրը»:* Սամարացի կնոջ նոյն այս հարցումը տարբեր-տարբեր ձեւերով կը գտնենք մարդոց բերնին մէջ.- Որո՞ւ միջոցաւ Աստուած ինծի պիտի օգնէ, երբ բարեկամներ չունիմ շուրջս: Ուրկէ՞ համալսարանիս համար դրամ պիտի կարգադրէ: Ի՞նչպէս պիտի ազատագրէ զիս տկարութիւններէս: Ի՞նչպէս պիտի լուծէ այս հարցը, երբ բոլոր դռները փակուած են: Ի՞նչպէս զուակներուս ապրուստը պիտի ճարեմ, երբ չեմ կրնար գործ գտնել: Ի՞նչպէս շուրջս պիտի լուսաւորէ, երբ երկինքը մութ է գլխուս վերեւ:

ե.- *«Ուրկէ՞ պիտի ունենաս կենսատու ջուրը»:* Մի՛ հարցներ «ուրկէ», այլ՝ հաւատա՛ որ Տէրը ամէ՛ն բան ունի, ամէ՛ն բանի ճարը ունի, ամէ՛ն հարցի լուծում ունի, ամէ՛ն խնդրանքի պատասխան ունի, ամէ՛ն փակ դուռի բանալին ունի:

Տէրը ունի ամէ՛ն ինչ:

Ամէն բան ի՛ր քովն է:

Ի՛ր քովն են ու իրմէ են քաւութիւնն ու թողութիւնը:

Ի՛ր քովն են ու իրմէ են փրկութիւնն ու սրբութիւնը:

Ի՛ր քովն են ու իրմէ են ազատութիւնն ու ազատագրութիւնը:

Ի՛ր քովն է պահուած երկինքի անպատմելի ուրախութիւնը:

Ի՛ր քովն են բոլոր այն բաները, զորս ո՛չ մէկ այք տեսած է:

Ի՛ր քովն են Սուրբ Հոգիի կենսատու ջուրերուն ակերն ու աղբիւրները:

Ի՛ր քովն են ու ի՛ր քովէն են Հոգիին արթնութիւնն ու նորոգութիւնը:

Ի՛ր քովն են ու ի՛ր քովէն են Սուրբ Հոգիին ներգործութիւնը:

Ի՛ր քովն են ու ի՛ր քովէն են Սուրբ Հոգիին գործակցութիւնը:

«Միթէ դուն աւելի՞ մեծ մէկն ես, քան մեր նախահայրը՝ Յակոբը, որ այս ջրհորը տուաւ մեզի, ուրկէ խմեցին ինք, իր որդիներն ու իր անասունները» (Յհ 4.12):

1.- Առաջին բանը որ մեր ուշադրութիւնը կը գրաւէ, այն բաղդատականն է որ Սամարացի կինը կը կատարէ Յիսուսի եւ Յակոբ նահապետի միջեւ: Յիսուսի պատասխանը ուղղուած կնոջ, ցոյց կու տայ որ կարելի չէ իրարու հետ բաղդատել զանոնք: Այստեղ, Տէրը

անուղղակիօրէն կը սորվեցնէ մեզի որ երբեք պէտք չէ զինք բաղդատենք ուրիշին հետ, կամ ուրիշը՝ իրեն հետ: Մեր Տէրը, անբաղդատելի է ամէ՛ն ինչով եւ ամէ՛ն իմաստով: Անբաղդատելի է իր սիրով ու սրբութեամբ: Անբաղդատելի է իր հեզութեամբ ու խոնարհութեամբ: Անբաղդատելի է իր մարդասիրութեամբ: Անբաղդատելի է իր քաղցրութեամբ ու համբերութեամբ:

2.- «Աւելի՞ մեծ մէկն էս»: Այո՛, Յիսուս ավելի՛ մեծ մէկն էր քան Յակոբ նահապետը, քանի ի՛նքն էր որ Յակոբին խաբեբայ նկարագիրը փոխեց ու զայն նահապետ ըլլալու պատիւին արժանացուց:

Յիսուս ավելի՛ մեծ մէկն էր քան մարգարէները, որովհետեւ ի՛նքն էր ներշնչողն ու լրումը մարգարէութեանց:

Աւելի՛ մեծ մէկն էր քան առաքեալները, որովհետեւ ի՛նքն էր առաքողը առաքեալներուն եւ ի՛նքն էր պատգամուածը անոնց միջոցաւ:

Աւելի՛ մեծ մէկն էր քան թագաւորները, քանի ի՛նքն էր թագաւորները գահ բարձրացնողն ու զանոնք գահընկէց ընողը:

Աւելի՛ մեծ մէկն էր քան քահանաները, քանի անոնք ի՛ր կողմէ, եւ ի՛ր ծառայութեան եւ փառքին համար կը նշանակուէին:

Աւելի՛ մեծ մէկն էր քան դատաւորները, քանի ինք «բոլոր երկրի Դատաւորն է» (Մն 18.25), եւ միայն ի՛նք արդար է իր բոլոր դատաստաններուն մէջ:

Աւելի՛ մեծ մէկն էր քան Մովսէսի Օրէնքը, քանի ի՛նքն էր տուիչը Օրէնքին, ի՛նքն էր Օրէնսդիրը, բայց մանաւանդ՝ ի՛նքն էր սիրոյ Օրէնքը՝ յաւիտենական Օրէնքը:

Միրելի՛ ընթերցող, Յիսուս ոչ միայն անցեալին, այլեւ այսօր ալ մե՛ծ է: Ամէն անձէ ու ամէն բանէ աւելի մեծ է:

Ան աւելի՛ մեծ է քան ծրագիրներդ, որովհետեւ իր ծրագիրը քեզի համար լաւագոյնն է:

Ան աւելի՛ մեծ է քան փափաքներդ, որովհետեւ ի՛նքն է որ ամէն բարի փափաք ու ցանկութիւն կը դնէ մէջդ:

Ան աւելի՛ մեծ է քան սիրելիներդ, որովհետեւ ի՛նքն էր որ սիրոյդ համար իր կեանքը զոհեց:

Ան աւելի՛ մեծ է քան կեանքդ, որովհետեւ կեանքդ իր պարգէնն է քեզի տրուած: Աւելի մեծ է քան ապագադ, որովհետեւ ապագադ իր ձեռքերուն մէջ է:

Յիսուս մե՛ծ է, ո՛չ թէ որովհետեւ Աստուած է, այլ՝ որովհետեւ սէր է անհուն:

Մե՛ծ է, ո՛չ թե որովհետև Բարձրեալ է, այլ՝ որովհետև մեզ մեղքի տիղմէն բարձրացնողն է:

Մե՛ծ է, ո՛չ թե որովհետև ամենազօր է, այլ՝ որովհետև չ'օտագործեր իր զօրութիւնը իր կամքը պարտադրելու մեզի:

Մե՛ծ է, ո՛չ թե որովհետև երկինքի բարձունքներուն մէջ կը բնակի, ուր չկայ մեղք ու անօրէնութիւն, այլ՝ որովհետև կը հաճի բնակիլ մեղքով անօրինացած մեր սիրտերուն մէջ, առանց բնաւ ազդուելու մեր մեղքերէն:

3.- *«Մեր նախահայրը՝ Յակոբը»*: Յունարէն բնագիրը «նախահայր» բառին փոխարէն ունի «հայր» բառը: Ինչո՞ւ համար Սամարացի կիներ Յակոբը կը կոչէ հայր, կամ՝ Սամարացիներուն հայրը: Ասկէ առաջ տեսանք որ Ասորեստանի Սաղմանասար Ե. թագաւորը (726-722), ինչպէս նաեւ իր յաջորդը՝ Սարգոն Բ. թագաւորը, յարձակեցան Սամարիայի վրայ եւ հոն գտնուող հրեաներուն մեծ մասը գերի տարին Ասորեստան եւ անոնց փոխարէն Ասորեստանէն հեթանոսներ բերին ու բնակեցուցին Սամարիայի մէջ: Սամարիա մնացող հրեաները, ժամանակի ընթացքին, սկսան իսառն ամուսնութիւններ կնքել հեթանոսներուն հետ, թէպէտ Օրէնքը

կ'արգիլէր: Անոնք բնաւ չդադրեցան իրենք զիրենք հրեայ նկատելէ ու կոչելէ: Անոնք գտարին Եբրայեցիներուն նման շարունակեցին իրենք զիրենք Եբրայեցի ճանչնալ եւ ժառանգորդ՝ Աստուծոյ բոլոր խոստումներուն, եւ բնականօրէն, անոնք նաեւ Աբրահամը, Իսահակն ու Յակոբը կը ճանչնային իբրեւ իրենց նախահայրերը: Ահա ա՛յս է պատճառը թէ ինչու՝ Սամարացի կինը կը յանդգնէր Յակոբը կոչել՝ իրենց հայրը:

4.- *«Յակոբը, որ այս ջրհորը տուաւ մեզի»:*

Այս ջրհորը որուն մասին կը խօսի Սամարացի կինը, ըստ աւանդութեան պատկանած է Յակոբ նահապետին որ ապրած է Յիսուսէն շուրջ 1850 տարի առաջ: Ասոր մէջ հետաքրքրականը ու միաժամանակ զարմանալին այն է՝ որ այս ջրհորը ի՞նչպէս կըրցած է գոյատեւել շուրջ 2000 տարիներ: Յստակ է որ անոր գոյատեւման մէջ Աստուծոյ նախախնամութիւնը կար:

Նախախնամութեան կողքին սակայն, ուրիշ կարեւոր պատճառ մը եւս կար: Յակոբ նահապետ որոշ տարիքէ յետոյ ամբողջութեամբ Աստուծոյ նուիրուեցաւ, կրնայ այդ ամբողջական նուիրումի արդիւնքը ըլլալ ջրհորին գոյատեւելը մինչեւ Յիսուսի ժամանակները: Ի՞նչ է այն հոգեւոր դասը որ կը

սորվինք հոսկէ: Կը սորվինք, որ Աստուած իր սուրբ ու արդար զաւակներուն սիրոյն կ'օրհնէ անոնց մինչեւ 10-րդ սերունդը:

Եթէ օրհնութիւններ կան զորս մենք այսօր կը վայելենք՝ կրնայ ըլլալ որ անոնք արդիւնքն են տասնեակ տարիներ կամ նոյնիսկ դարեր առաջ մեր սերունդին մէջ ապրած արդար անձի մը հաւատքի կեանքին: Իսկ եթէ մենք կ'ուզենք որ մեր զաւակներուն, թոռներուն, ծորերուն ու անոնց ծորերուն կեանքին մէջ աստուածային օրհնութիւններ ըլլան, պէտք է ապրինք հաւատքի ու նուիրումի կեանք մը, արդար ու սուրբ կեանք մը:

Տարիքոտ մարդ մը ընկուզենիի պզտիկ ծառ մը կը տնկէր իր պարտէզին մէջ, երբ մէկը քովէն անցնելով՝ ըսաւ. *«Ո՛վ մարդ, կը կարծե՞ս որ մինչեւ ծառին մեծնալն ու պտուղ տալը ողջ պիտի մնաս եւ կարող պիտի ըլլաս անոր պտուղէն ուտել»:* Ծերուկ մարդը պատասխանեց. *«Իսկ դուն, սիրելի՛ երիտասարդ, կը կարծե՞ս որ այս բոլոր ծառերը որոնց պտուղէն ամէն օր կ'ուտեմ՝ ես տնկած եմ: Շատ ծառեր նախորդներուս կողմէ տնկուած են, բայց ե՛ս է որ այսօր անոնց պտուղը կը վայելեմ: Ես ալ այսօր կը սերմանեմ ու կը տնկեմ, բայց ինձմէ ետք եկողները իրե՛նք պիտի վայելեն»:*

Այս պատմութիւնը մեզի կը սորվեցնէ, թէ ինչ որ կ'ընենք ու կ'իրագործենք, պէտք է ընենք ու իրագործենք՝ միշտ մեզմէ ետք եկողները նկատի առնելով:

5.- *«Ջրհորը տուաւ մեզի»:* Երկու նշումներ.-

ա.- Սամարացի կինը կը հաստատէ թէ Յակոբ ինքն էր որ ջրհորը տուած էր, եւ կը մոռնայ որ երկրաւոր ամէն բարիք Աստուած ի՛նք է որ կու տայ մարդոց: Յակոբ կրնայ որոշած ըլլալ ջրհորին տեղը, բայց Աստուած ինք է որ գետնին տակ ջուր ամբարած է եւ ինք է որ գետնէն ջուր կը բղիւսեցնէ: Այս իրողութիւնը մեզ կը հրաւիրէ, որ յիշենք թէ մեր վայելած բոլոր բարիքները, բոլոր պարգեւները, բոլոր շնորհքները, բոլոր ձիրքերը, Աստուծմէ՛ եկած են, եւ ուստի՝ Աստուծո՛յ փառքին համար պէտք է գործածուին:

բ.- *«Տուաւ մեզի»:* Հետաքրքրական է որ Սամարացի կինը ոչ միայն Յակոբը կը ճանչնայ իբրեւ իրենց հայրը, այլեւ՝ Յակոբի ջրհորն ալ իբրեւ իրենց ջրհորը: Այս ջրհորը աւելի սեփականութիւնն ու իրաւունքն էր գտարիւն Եբրայեցիներուն քան անոնց՝ որոնք հեթանոսներուն հետ խառնակուած էին: Հոս շատ կարեւոր հոգեւոր պատգամ մը կայ գորս

պէտք է տեսնենք: Աշխարհի մէջ գոյութիւն ունեցող ամէն բարիք ու ամէն լաւ բան, նախ եւ առաջ Աստուծոյ հաւատացեալ զաւակներուն կը պատկանի եւ անոնց իրաւունքն է այդ բոլորը վայելել: Բայց, աշխարհի մարդիկ, աշխարհին կապուած ու աշխարհը սիրող մարդիկ, միշտ ալ պիտի փորձեն տերը դառնալ աշխարհի բոլոր բարիքներուն եւ յափշտակել զանոնք Աստուծոյ զաւակներուն ձեռքէն: Աշխարհի մարդիկ կը մոռնան որ իրենց վայելած բոլոր բարիքները՝ հաւատացեալներուն աղօթքներով տրուած բարիքներ են: Եթէ աղօթողները խլուին աշխարհէն՝ աշխարհի մէջ բարի բան չի մնար:

6.- *«Ուրկէ խմեցին ինք, իր որդիներն ու իր անասունները»:* Հոս, նախ կը յիշուի Յակոբ, ապա՝ զաւակները, եւ յետոյ՝ անասունները: Աստուծոյ օրհնութեան հիմնական պատճառը Յակոբ ինքն էր, եւ քանի այդպէս էր, բնականօրէն նախ իր իրաւունքն էր խմել այդ ջուրէն, ապա իր պատճառով՝ իր որդիները, եւ անոնց անասունները: Կարծէք աստիճանաւորում մը կայ: Աստիճանաւորում մը՝ որ կը սկսի Յակոբով, կ'անցնի զաւակներուն ու կը հասնի՝ անասուններուն: Ի՞նչ կը պարզէ այս իրողութիւնը: Կը պարզէ որ երբ անձ մը շահի Աստուծոյ հաճութիւնը, իր պատճառով՝ իր

մօտիկ պարագաները նաեւ կրնան Աստուծոյ օրհնութիւնները վայելել: Եթէ անձ մը աղօթող է, կրնայ իր ամբողջ ընտանիքին եւ նոյնիսկ գերդաստանին օրհնուելուն պատճառ դառնալ: Աստուած կրնայ աղօթողի մը պատճառով օրհնել այն գործատեղը, այն դպրոցը, կամ այն գրասենեակը ուր ան կը գործէ: Եթէ աղօթող ենք՝ ուր որ երթանք օրհնութիւն կը դառնանք:

«Յիսուս պատասխանեց.- "Ով որ այս ջուրէն խմէ՝ դարձեալ պիտի ծարաւնայ, բայց ով որ իմ տալիք ջուրէս խմէ՝ յաիտեան պիտի չծարաւնայ: Ընդհակառակը, ջուրը որ ես պիտի տամ՝ անոր մէջ պիտի վերածուի աղբիւրի մը, որ ջուր կը ցայտէ եւ յաիտենական կեանք կու տայ"» (Յհ 4.13-14):

1.- Տէրը կը հաստատէ որ աշխարհ չի կրնար մնայուն բան մը տալ մեզի: Աշխարհի տուած ջուրը չի կրնար յագեցնել մեր մէջ գոյութիւն ունեցող Աստուածադիր ծարաւը: Աշխարհի հարստութիւնը չի կրնար հարստացնել մեր հոգիի աղքատութիւնը: Աշխարհ չի կրնար տալ ուրախութիւն մը որ մնայուն է: Աշխարհ չի կրնար տալ խաղաղութիւն մը որ իրական է:

2.- **«Դարձեալ պիտի ծարաւնայ»:** Այս բառերը կը պարզեն որ աշխարհի տուածները

Ժամանակաւոր են: Եթէ աշխարհ այսօր քեզի ջուր տայ՝ վաղը դարձեալ պիտի ծարաւնաս: Եթէ քեզի այսօր կերակուր տայ՝ վաղը դարձեալ նոր կերակուրի պէտք պիտի ունենաս: Եթէ քեզի ուրախութիւն տայ՝ զանհկա դարձեալ պիտի կորսնցնես: Եթէ ապահովութիւն տայ՝ ատիկա շուտով պիտի խախտի: Եթէ վստահութիւն ներշնչէ՝ ատիկա շատ արագ յուսախաբութեան պիտի վերածուի: Եթէ հարստութիւն տայ՝ ատիկա դարձեալ քեզմէ պիտի իլէ երբ գերեզման տարուիս:

3.- Երբ խօսեցանք 12-րդ համարին մասին, տեսանք թէ ինչպէս Սամարացի կինը բաղդատական մը կ'ըներ Յիսուսի եւ Յակոբ նահապետի միջեւ, եւ բացատրեցինք թէ ինչպէ՛ս եւ ինչո՛ւ Յիսուս աւելի մեծ էր քան Յակոբը եւ պատմութեան բոլոր արդար ու սուրբ մարդիկը:

Ներկայ համարներուն մէջ գործածուող «ԻՄ» ստացական ածականի եւ «ԵՍ» անձնական դերանունի գործածութեամբ, Յիսուս Սամարացի կնոջ ուշադրութեան սլաքը կը դարձնէ, Յակոբէն դէպի իր կողմը: Ան կ'ըսէ. *«ԻՄ տալիք ջուրէս, Ջուրը որ ԵՍ պիտի տամ»*: Ինչո՞ւ Յիսուս կնոջ ուշադրութիւնը դարձուց դէպի իր անձը, եւ արդեօք իր այդ

վերաբերմունքով ի՞նչ կ'ուզե ստրվեցնել մեզի:
Քանի մը բան.-

ա.- Կը ստրվեցնե որ երբ մարդիկ իրարու
հետ խօսին Իր մասին՝ պէտք է իրենց
ուշադրութիւնը Իր վրայ կեդրոնացնեն: Այո՛,
Տէրը կ'ուզե ի՛նք ըլլալ մեր ուշադրութեան,
հետաքրքրութեան, եւ պաշտամունքին
առարկան:

բ.- Կը ստրվեցնե որ երբ անձ մը կամ
քարոզիչ մը օգնե ուրիշներուն՝ անոնց դրամ,
ջուր, կերակուր, սննդապաշար կամ ուրիշ
բաներ տալով, պէտք է միշտ յիշել, որ այդ
բոլորին պարգեւիչը Յիսուս Քրիստոս ինքն է, եւ
ուստի՝ միայն ի՛նք պէտք է փառաւորուի ու
մեծարուի:

գ.- Կը ստրվեցնե որ միշտ ու ամէն բանի
մէջ միայն ի՛նք, այսինքն՝ Քրիստոս՝ պէտք է
փառաւորուի: Օրինակ, երբ բժշկութիւններ
տեղի ունենան այս կամ այն մարդուն ձեռքով՝
պէտք է յիշել, որ Յիսուս ի՛նքն է որ այդ
բժշկութիւնները կը կատարէ: Չանոնք պէտք չէ
մարդոց վերագրենք: Մարդիկը պարզապէս
միջոցներ են: Երբ մէկը աղօթե եւ ուրիշներ
Աստուծոյ ներկայութիւնը զգան, կամ Սուրբ
Հոգին ստանան ու մարգարեանան, կամ
անձանօթ լեզուներով խօսին, դարձեալ, Տէրը

ի՛նքն է որ այդ բոլորը կը շնորհէ եւ ոչ թէ մարդիկ, եւ ուստի, միայն Տէրը ի՛նք պէտք է փառաւորուի:

դ.- «Իմ» եւ «Ես» բառերուն գործածութիւնը նաեւ, մեզի պէտք է յիշեցնէ, որ քրիստոնէական կրօնը աշխարհի մէջ միակ կրօնն է որ հիմնուած է Անձի մը վրայ եւ այդ Անձը Քրիստոս ի՛նք է: Բոլոր կրօնները հիմնուած են մասնաւոր խօսքի մը, կամ օրէնքներու շարքի մը, կամ բարոյական որոշ սկզբունքներու, կամ վարդապետական յատուկ կանոնի մը վրայ, քրիստոնէական կրօնը սակայն, միակ կրօնն է որ հիմնուած է Անձի մը վրայ, ինչպէս նշեցի: Ահա թէ ինչո՛ւ, առանց Քրիստոսի՝ չկա՛յ քրիստոնէութիւն: Եթէ հեռացնենք Մովսէսը հրէութենէն՝ հրէութիւնը կը մնայ: Եթէ հեռացնենք Պուտտան պուտտայականութենէն՝ պուտտայականութիւնը կը մնայ: Եթէ հեռացնենք Մուհամմէտը իսլամութենէն՝ իսլամութիւնը կը մնայ: Բայց եթէ հեռացնենք Քրիստոսը քրիստոնէութենէն՝ քրիստոնէութիւն չի մնար:

ե.- Սովորաբար, քարոզիչներ միշտ Աստուծոյ մասին է որ կը խօսին, զԱստուած է որ կը քարոզեն, շեշտը Աստուծոյ վրայ է որ կը դնեն: Բայց Յիսուս ինքնիր անձն է որ քարոզեց,

շեշտը ինքնիր անձին վրայ դրաւ: Ան իր խօսքերուն ընդմէջէն ինքզի՛նք է որ ներկայացուց: Ա՛յս է ինչ որ ցոյց կու տան *«Իմ տալիք, Ես պիտի տամ»* բառերը:

«Ե՛ս եմ ճամբան» (Յհ 14.6):

«Ե՛ս եմ ճշմարտութիւնը» (Յհ 14.6):

«Ե՛ս եմ կեանքը» (Յհ 11.25, 14.6):

«Ե՛ս եմ աշխարհի լոյսը» (Յհ 8.12):

«Ե՛ս եմ յարութիւնը» (Յհ 11.25):

«Ե՛ս եմ իրաւ հովիւր» (Յհ 10.11):

«Ե՛ս եմ ոչխարներուն դուռը» (Յհ 10.7):

«Ես եմ ճշմարիտ որթատունկը» (Յհ 15.1):

«Ե՛ս եմ կեանքի հացը» (Յհ 6.48):

«Ես եմ Այբը եւ ես եմ Ֆէն» (Յյտ 1.8):

Այս բոլոր հաստատումները յստակօրէն ցոյց կու տան, որ Յիսուս շեշտը ամբողջութեամբ ինքնիր անձին վրայ կը դնէ, եւ ատիկա պարզ է թէ ինչու, քանի միայն իրմո՛վ կրնանք փրկուիլ (Գրծ 4.12): Խորքին մէջ, ամբողջ Նոր Կտակարանի առա՛նցքը կը կազմէ Քրիստոսի անձն ու անոր սէրը:

զ.- *«Իմ տալիք, Ես պիտի տամ»* բառերը նաեւ կը յիշեցնեն մեզի որ ինչ որ ունինք՝ ատիկա Քրիստոսի պարգէնն է մեզի: Ի՛նքն է որ կենսատու ջուրը, այսինքն՝ Սուրբ Հոգին կու տայ մեզի: Ի՛նքն է որ Սուրբ Հոգիին

նորոգութիւնը կը պարգեւէ: Ուէլ անձ որ Քրիստոսի չէ յանձնուած՝ Սուրբ Հոգին զայն չի նորոգեր, չ'այլակերպեր, չի տաճարացներ: Մարդիկ Սուրբ Հոգիին միջոցաւ է որ Քրիստոսի՝ կու գան, եւ Քրիստոսով քաւուելէ ետք՝ Քրիստոսի՝ իսկ կամքով, կը սկսին Սուրբ Հոգիով առաջնորդուիլ՝ որպէսզի հասնին ամբողջական այլակերպումի:

Քրիստոս մեղքերու քաւութիւն կը շնորհէ, բայց մեղքերու քաւութեան պէտք է յաջորդէ նկարագիրի փոխակերպում, հոգեւոր աճում եւ այլակերպութիւն, կատարեալ նորոգութիւն, ներքին փոփոխութիւն, հաւատքի հզօրացում, Քրիստոսի նմանելու գործողութիւն, եւ այս բոլորը Սուրբ Հոգին ի՛նքն է որ կը կատարէ (Բ.Կր 3.18, 5.5):

4.- *«Բայց ով որ իմ տալիք ջուրէս իմէ՝ յաւիտեան պիտի չծարանայ»:* Այս բառերով Յիսուս կը պարզէ որ իր տուածը ժամանակաւոր չէ, այլ՝ յաւիտենական, մնայուն: Աշխարհ չի կրնար մնայուն բան տալ մեզի, քանի ի՛նք մնայուն չէ: Քրիստոս յաւիտենական ըլլալով՝ իր տուածն ալ մեզի յաւիտենական է: Օրինակ, երբ քաւութիւն, խաղաղութիւն, յաղթանակ, կամ ուրախութիւն կը շնորհէ մեզի՝ ատոնք

յաւիտենական կ'ըլլան, որովհետեւ երկրի վրայ կը սկսին եւ երկինքի մէջ կը շարունակուին:

Ջուրն ալ, այսինքն՝ Սուրբ Հոգին, որ Տէրը կը շնորհէ իրեն հաւատացողներուն, յաւիտենական է, եւ ինք յաւիտենական ըլլալով՝ մեզ աստիճանական կերպով կը փոխակերպէ ու կը պատրաստէ յաւիտենական կեանքի ժառանգութեան: Մարդ անհատը իր երկրաւոր կեանքի ընթացքին, հաւատքով ու Քրիստոսի շնորհքով կը դառնայ անդամ Աստուծոյ թագաւորութեան, բայց այդ թագաւորութենէն ներս մուտք գործելը եւ զայն յաւիտենապէս ժառանգելը՝ Քրիստոսի երկրորդ գալուստէն ե'տք միայն տեղի պիտի ունենայ: Սուրբ Հոգիին դերն է՝ մեզ տաշելով դարձնել Քրիստոսի նմանութիւնը եւ պատրաստել Աստուծոյ թագաւորութեան ժառանգութեան:

5.- *«Ընդհակառակը, ջուրը որ ես պիտի տամ՝ անոր մէջ պիտի վերածուի աղբիւրի մը, որ ջուր կը ցայտէ եւ յաւիտենական կեանք կու տայ»:* Յիսուս կ'ըսէ, որ եթէ ի'նք ըլլայ Ջուրը, այսինքն՝ Սուրբ Հոգին տուողը, ասիկա մարդուն մէջ կը «վերածուի աղբիւրի մը»: Այս համարին մէջ, Սուրբ Հոգիին համար գործածուած են երկու բառեր՝ «ջուր» եւ

«աղբիւր»: Նախ տեսնենք թէ ինչո՛ւ Սուրբ Հոգին ջուրի նմանցուած է: Քանի մը պատճառներով.-

ա.- Մենք գիտենք, որ անջրդի արտերը ջրելու եւ զանոնք պտղաբեր դարձնելու համար, ջուրի կարիքը ունինք: Յիսուս, Սուրբ Հոգին կը նմանցնէ ջուրի, որպէսզի պարզէ մեզի թէ Սուրբ Հոգին ի՛նքն է որ կ'ոռոզէ հոգեւորապէս չորցած ու ցամքած սիրտերը ու զանոնք պտղաբեր կը դարձնէ:

բ.- Միայն ջուրը կրնայ ծարաւ մարդուն յագեցում տալ: Ուստի, Սուրբ Հոգին կը նմանցուի ջուրի, որպէսզի ցոյց տրուի մեզի, թէ միայն ի՛նք կրնայ գոհացնել այն ծարաւը որ մարդուն սիրտին ու հոգիին մէջ կայ:

գ.- Միայն ջուրը կրնայ այրող անտառի մը կրակը շիջեցնել: Ուստի, Սուրբ Հոգին կը նմանցուի ջուրի, որպէսզի պարզուի թէ միայն ի՛նք կրնայ մեղքի փուշերուն ու տատասկներուն բռնկեցուցած կրակը շիջեցնել:

դ.- Միայն ջուրը կրնայ արեւէն կիզուող ծառերն ու ծաղիկները զովացնել: Ուստի, Սուրբ Հոգին կը նմանցուի ջուրի, որպէսզի յստակ գիտնանք, որ միայն ի՛նք կրնայ Աստուծոյ զովութիւնը, այլ խօսքով՝ խաղաղութիւնը շնորհել մեղքի կրակէն ու տաքէն, ծուխէն ու մուխէն վիրաւորուած մեր հոգիներուն:

ե.- Միայն ջուրն է որ կը մաքրէ աղտը: Ուստի, Սուրբ Հոգին կը նմանցուի ջուրի, որպէսզի ցոյց տրուի մեզի, թէ ի՛նքն է որ մեզ մաքրելու ու սրբելու աշխատանքը կը կատարէ: Տէր Յիսուս կը քաւէ մեղաւորը, Սուրբ Հոգին կը մաքրէ ու կը սրբէ, այլ խօսքով՝ կը պատրաստէ, իսկ Հայրը՝ կ'ընդունի ու կ'որդեգրէ:

Հիմա տեսնենք թէ ինչո՛ւ Սուրբ Հոգին կոչուած է՝ «աղբիւր»:

ա.- Նախ, «աղբիւր» բառը ցոյց կու տայ որ Սուրբ Հոգին ժլատաբար չ'իջներ հաւատացեալներուն վրայ, այլ առատօրէն: Աստուած առատութեան Աստուած է եւ ուստի ամէն ինչ առատօրէն կը բաշխէ:

բ.- «Աղբիւր» բառը կը բացայայտէ որ Սուրբ Հոգիին տրւչութիւնը մէկ անգամ չէ որ տեղի կ'ունենայ, այլ յարատեւ ու անդադրում կերպով: Ինչպէս աղբիւրը միշտ կը հոսի, այնպէս ալ, Սուրբ Հոգիին տրւչութիւնը մնայուն ու շարունակական ընթացք է:

գ.- Մենք գիտենք, որ լիճեր կամ լճակներ անկարող են իրենք զիրենք նորոգելու եթէ Աստուծոյ անձրեւը չըլլայ: Յիսուս «աղբիւր» բառին գործածութեամբ, կը պարզէ որ Սուրբ Հոգին չի նմանիր լիճի կամ լճակի, այլ հոսող

աղբիւրի, որ միշտ նորոգութեան կ'ենթարկէ մարդուն սիրտը, հոգին ու միտքը:

դ.- «Աղբիւր» բառը կը պարզէ Սուրբ Հոգիին զօրեղ ներգործութիւնը: Նկատառելի է որ Յիսուս տկար ու թեթեւ հոսք ունեցող աղբիւրի մը մասին չէ որ կը խօսի, այլ՝ աղբիւրի մը մասին որ *«ջուր կը ցայտէ»*: Ջուր ցայտեցնող աղբիւր մըն է Սուրբ Հոգին, եւ ասիկա Աստուծոյ փրկարար շնորհքին զօրեղ ու անդիմադրելի իրականութիւնն է որ կը պարզէ:

6.- Շատ հակիրճ կերպով կ'ուզեմ անդրադառնալ ուրիշ կարեւոր կէտի մը: Հաւատացեալ մարդը կոչուած է ապրելու Սուրբ Հոգիին լեցունութիւնը: Հաւատացեալի մը նպատակը պարզապէս երկինք մտնելը պէտք չէ ըլլայ, այլ՝ Սուրբ Հոգիով լեցուած երկինք մտնելը: Բայց Սուրբ Հոգիով լեցուելէ առաջ, ուրիշ երեք հանգրուաններ կան որոնցմէ պէտք է անցնիլ: Յիշենք զանոնք.-

ա.- Սուրբ Հոգիին ներգործութիւնը: Ի՞նչ է Սուրբ Հոգիին ներգործութիւնը: Սուրբ Հոգին կը ներգործէ մեղաւոր մարդուն սիրտին մէջ, մարդը ապաշխարութեամբ Քրիստոսի բերելու նպատակով: Ասիկա կը կոչուի՝ «Սուրբ Հոգիին ներգործութիւնը»: Եթէ Սուրբ Հոգին մեր մէջ գործելով ու ներգործելով մեզ չառաջնորդէ

մեղքի գիտակցութեան եւ չհամոզէ որ պէտք ունինք փրկութեան՝ երբեք ալ չենք կրնար Քրիստոսի յանձնուիլ, եւ ընդունիլ խաչով իրագործուած փրկութիւնը:

բ.- Սուրբ Հոգիին մկրտութիւնը: Անգամ մը որ Սուրբ Հոգիին ներգործութեամբ եկանք Քրիստոսի՝ ասոր կը յաջորդէ Սուրբ Հոգիին մկրտութիւնը, որ մեր հաւատքին քննութիւնն ու ամրապնդումն է: Նոր Կտակարանին մէջ «Սուրբ Հոգիին մկրտութիւնը» ըսելով կը հասկցուի երկու բան.-

1) Նախ կը հասկցուի այն նեղութիւններն ու տառապանքները, որոնցմէ պէտք է անցնի հաւատացեալ մարդը եւ որոնց պէտք է յաղթէ Սուրբ Հոգիին միջոցաւ (հմմտ Մտ 3.11): Մեկնիչ հայրեր կ'ըսեն, թէ տուեալ համարին մէջ յիշուծ կրակը, կը պատկերացնէ կեանքի նեղութիւնները, որ կրակի նման կը նեղեն ու կը ցաւցնեն հաւատացեալը:

2) Սուրբ Հոգիի մկրտութիւն կը սեպուի նաեւ այն պահը երբ աղօթքի պահուն հաւատացեալը կամ մէկտեղուած հաւատացեալներ յանկարծ Սուրբ Հոգին կը ստանան ու կը սկսին փառաբանական ու գոհաբանական աղօթքներ ու երգեր երգել Տիրոջ, կամ՝ անձանօթ լեզուներով խօսիլ, կամ՝

մարզարեական պատգամախօսութիւն կատարել, որ ապագային վերաբերեալ յայտնութիւններ կատարելը չէ, այլ յատուկ պատգամ մը տալն է՝ յատո՛ւկ անձի մը կամ յատո՛ւկ խմբակի մը, յատո՛ւկ ժամանակի մը եւ յատո՛ւկ նպատակի մը համար:

գ.- Սուրբ Հոգիին ներբնակութիւնը: Սուրբ Հոգիին մկրտութեան կը յաջորդէ Սուրբ Հոգիին ներբնակութիւնը, այսինքն՝ մարդուն ներսիդին բնակիլը: Երբ հաւատացեալը հաւատքով համբերէ կեանքի նեղութիւններուն ու սորվի սիրով տանիլ այդ բոլորը, եւ երբ ինքզինք բաց ու տրամադրելի պահէ Սուրբ Հոգիին էջքին ու այդ էջքով շնորհուած զօրութեան, կարողութեանց ու պարգեւներուն առջեւ՝ հո՛ն է որ Սուրբ Հոգին կը սկսի բնակիլ իր մէջ եւ անոր բնակութիւնը կ'ըլլայ մնայուն:

դ.- Սուրբ Հոգիին լեցունութիւնը: Ասիկա վերջին հանգրուանն է, եւ որ կեանքի նպատակը պէտք է դառնայ ամէն մէկ հաւատացեալի: Հաւատացեալի մը նպատակը պէտք չէ ըլլայ պարզապէս Սուրբ Հոգիէն պարգեւներ ու պատգամներ ստանալը, այլ՝ անով լեցուիլը: Կրնանք Սուրբ Հոգիէն պարգեւներ ու պատգամներ ստանալ, առանց Սուրբ Հոգիով լեցուած ըլլալու: Կրնանք փրկուիլ եւ երկինք

մտնել առանց Սուրբ Հոգիով լեցուած ըլլալու, բայց երբ առանց Սուրբ Հոգիին լեցունութիւնը ապրելու երկինք մտնենք՝ շատ բան կորսնցուցած կ'ըլլանք: Ի՞նչ: Կորսնցուցած կ'ըլլանք այն փառքն ու փայլքը, որ Աստուած կ'ուզէ շնորհել ամէն մէկ իսկական հաւատացեալի երկինքի մէջ. կորսնցուցած կ'ըլլանք այն մօտիկութիւնն ու մտերմութիւնը, որ Տէր Յիսուս կ'ուզէ մեր հետը ունենալ երկինքի մէջ:

Բոլոր հաւատացեալները Աստուծոյ արքայութեան մէջ պիտի ըլլան, բայց բոլորը նոյն փառքն ու փայլքը պիտի չունենան, բոլորը նոյն դիրքը պիտի չունենան. ոմանց փառքն ու փայլքը պիտի ըլլայ արեւի նման, ուրիշներունը՝ լուսինի նման, ու տակաւին ուրիշներունը՝ աստղերու նման, ինչպէս կ'ըսէ Պօղոս առաքեալ, յարուցեալ մարմիններուն մասին խօսած ատեն (Ա.Կր 15.41):

Միւրեւի՛ ընթերցող եղբայր ու քոյր, մի՛ գոհանար Աստուծոյ կողմէ քեզի տրուածով: Սուրբ Հոգիին թեթեւ հպումներով մի՛ բաւարարուիր: Խնդրէ աւելի՛ն: Սուրբ Հոգիին լեցունութիւնը ապրիլը՝ դարձուր նպատակը կեանքիդ, այն ատեն միայն իրագործած ու ամբողջացուցած կ'ըլլաս այն նպատակը որուն

համար Աստուած քեզ ստեղծեց: Ձգտի՛ր Սուրբ Հոգիին լեցունութեան, բայց միշտ յիշէ, որ Սուրբ Հոգիի կատարեալ ու ամբողջական լեցունութիւնը երկինքի մէջ միայն պիտի ունենանք:

7.- *«Ջուր կը ցայտէ եւ յաւիտենական կեանք կու տայ»:* Երկու նշումներ.-

ա.- Այս բառերով Յիսուս կը ճշդէ Սուրբ Հոգիին ջրացայտումին նպատակը, որ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ յաւիտենական կեանք տալ բոլոր անոնց որոնք կը խմեն Հոգիին ջուրէն:

բ.- Ջուր ցայտելը ցոյց կու տայ, որ Սուրբ Հոգիին հոսքը չի կասեցուիր: Ան անդադրում կերպով կը հոսի մարդուն սիրտին ու հոգիին ծալքերուն մէջ, որպէսզի նորոգէ ու փոխակերպէ զայն, եւ պատրաստէ յաւիտենական կեանքին համար:

«Կինը ըսաւ.- "Տէ՛ր, տո՛ւր ինձի այդ ջուրէն, որպէսզի այլեւս չծարաւնամ եւ հոս չգամ ջուր քաշելու համար"» (Յհ 4.15):

1.- Նախորդ համարին մէջ Յիսուս Սամարացի կնոջ խօսեցաւ Սուրբ Հոգիի տրւչութեան ու յաւիտենական կեանքի մասին, բայց այստեղ Սամարացի կինը անոնց մասին բան մը չ'ըսեր, այլ պարզապէս փափաք կը յայտնէ ունենալ *«այդ ջուրէն, որպէսզի այլեւս»*

չծարանար եւ չգար ջուր քաշելու: Որքան յաճախ Յիսուս մեզի կը խօսի երկնայինին ու յաւիտենականին մասին, բայց մենք, ճիշդ Սամարացի կնոջ նման, միտքով ու սիրտով կառչած կը մնանք երկրաւորին ու ժամանակաւորին եւ միայն անոնց մասին կը խորհինք:

2.- Սամարացի կինը միայն նիւթական ջուր պահանջեց Յիսուսէն: Մենք ալ նոյնը չընենք: Միայն նիւթականին ու երկրաւորին համար չաղօթենք ու խնդրանք չմատուցենք: Աղօթքի պահուն Յիսուս պէտք է մեր մօտ հետաքրքրութիւն տեսնէ իրե՛ն հանդէպ եւ ոչ թէ իր կողմէ մեզի տրուածին հանդէպ: Աշխարհին կապուած սիրտ մը՝ աշխարհայինէն զատ ուրիշ բանի համար չի կրնար աղօթել: Ժամանակաւորին համար ապրող մը՝ միայն ժամանակաւորն է որ կը խնդրէ Աստուծմէ: Նիւթականացած հոգի մը՝ նիւթականէն զատ ուրիշ բանի մասին չի կրնար մտածել:

3.- Կինը ջուր ուզեց որպէսզի այլեւս չծարանար ու չգար ջուր քաշելու: Ջուր քաշելը, այլ խօսքով՝ աշխատանքը կնոջ համար կարծէք տանջանք էր: Ան հեզասահ ու դիւրին կեանք մը կը փնտռէր: Ան ջուր քաշելու տանջանքէն ազատելու միջոց մը կը փնտռէր: Մտածենք մեր

անձերուն մասին եւ հարց տանք.- Մեզի համար
ալ արդեօք աշխատիլը տանջա՞նք է, արդեօք
մենք եւս աշխատանքէն խուսափելու միջոց
չե՞նք փնտռեր: Դիրին կեանք մը չե՞նք
փափաքիր: Աստուած մի՛շտ գործող Աստուած
է (Յհ 5.17). Աստուծոյ մարդն ալ՝ մի՛շտ գործող
մա՛րդ պէտք է ըլլայ:

4.- Սամարացի կինը ուզեց ունենալ
Յիսուսի տալիք ջուրէն, որպէսզի զայն
օգտագործէր իր հանգիստին համար: Աշխարհի
մէջ որքա՛ն քարոզիչներ ու «մարգարէներ» կան,
որոնք Աստուծոյ կողմէ իրենց ստացած
շնորհքներն ու պարգեւները կ'օգտագործեն
իրենց անձերուն հանգիստին, շահին ու
փառքին համար:

5.- *«Որպէսզի այլեւս չծարանամ»:*
Սամարացի կինը կը կարծէր որ Յիսուսի մօտ
կար այնպիսի նիւթական ջուր մը, որ եթէ անկէ
խմէր՝ այլեւս պիտի չծարանար: Այս կնոջ
նման, շատ է թիւը այն մարդոց, որոնք կը
կարծեն որ նիւթականն ու երկրաւորը կրնան
յազեցնել իրենց մէջ եղող ծարարը:

Միրելի՛ հաւատակից եղբայր եւ քոյր,
եկուր եւ ինծի հետ կրկնէ Սամարացի կնոջ
խօսքը, անոր տալով նոր իմաստ.-

*«Տէ՛ր, տո՛ւր ինձի այդ ջուրէն, որպէսզի
այլեւս չծարաւնամ»:*

Տէ՛ր, տո՛ւր ինձի զօրութենէ, որպէսզի
չտկարանամ:

Տո՛ւր ինձի կամքէ, որպէսզի միշտ
աշխատիմ:

Տո՛ւր ինձի դիմադրող հոգիէ, որպէսզի
տեղի չտամ:

Տո՛ւր ինձի վճռակամութենէ, որպէսզի
չտատամսիմ:

Տո՛ւր ինձի համբերութենէ, որպէսզի
չուսահատիմ:

Տո՛ւր ինձի հաւատքէ, որպէսզի հաստատ
մնամ:

Տո՛ւր ինձի սէրէ, որպէսզի պատկերդ
ըլլամ:

Տո՛ւր ինձի հեգութենէ, որպէսզի գրաւեմ:

Տո՛ւր ինձի իմաստութենէ, որպէսզի
համոզեմ:

Տո՛ւր ինձի ժուժկալութենէ, որպէսզի
միշտ գոհ ըլլամ:

Տո՛ւր ինձի քաղցրութենէ, որպէսզի
առիւնքնեմ:

Տո՛ւր ինձի հոգիէ, որպէսզի միշտ ներեմ
ու երգեմ՝ Երգեմ՝ փառքիդ համար՝ փառքի
Աստուած՝ Տէ՛ր Յիսուս:

Հեղինակին ամբողջական գործերը

- 1.- Ճշմարիտ վերածնունդը
- 2.- Բա՛ց սրտիդ դուռը, Յիսուս կը սպասէ
- 3.- Ես եմ ճամբան, Ճշմարտութիւնը եւ Կեանքը
- 4.- Մանուկներուն Արքայութիւնը
- 5.- Ամենօրեայ աճում Աստուծոյ Հոգիով եւ Խօսքով
- 6.- Աստուածաշունչին պատասխանները
ժողովուրդին հարցումներուն
- 7.- Աստուածաշունչին պատգամը
այսօրուան մարդուն
- 8.- Գիտնանք պատասխանները որոշ
հարցումներու
- 9.- Ամենօրեայ հոգեւոր ուսուցում
- 10.- Մեր հոգը Աստուծոյ ձգել
- 11.- Հաւատացեալները վարդերն են
արքայութեան
- 12.- Մեր Տիրոջ եւ Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի
առակներուն բացատրութիւնը (Ա. հատոր)
- 13.- 62 հարցումներ եւ անոնց
պատասխանները
- 14.- Ճանչնանք Աստուածաշունչը
հարցումներու միջոցաւ
(գարգացման մրցումի համար)
- 15.- Սուրբ Կոյս Մարիամ եւ Հայ Մայրը
- 16.- Մեր Տիրոջ եւ Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի

առակներուն բացատրութիւնը (Բ. հատոր)

17.- Յիսուսի սէրը կը բուժէ վիրաւոր ամէն սիրտ

18.- Հարցումներ՝ կարճ պատասխաններով

19.- Տէր Յիսուսի եւ Սամարացի կնոջ հանդիպումը